

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Факультет фінансів та обліку
Кафедра фінансового менеджменту та страхування

ВАСІН Арсеній Ігорович

**Управління фінансовим забезпеченням
інвестиційної діяльності підприємства**
**/ Management of financial support of investment
activity of the enterprise**

спеціальність: 072 - Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійна програма - Фінансовий менеджмент

Кваліфікаційна робота

Виконав студент групи ФМм-21
А. І. Васін

Науковий керівник:
к.е.н., І. Ф. Стефанів

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту:

"20" зрудна 2021 р.

Завідувач кафедри
О. В. Кнейслер

ТЕРНОПІЛЬ - 2021

АНОТАЦІЯ

Васін А.І. Управління фінансовим забезпеченням інвестиційної діяльності підприємства. Рукопис.

Дослідження на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю 072 - Фінанси, банківська справа та страхування. Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, 2021.

Окреслено економічну суть системи фінансового забезпечення інвестиційної діяльності. Проведено оцінку методів, систем управління фінансовими ресурсами. Здійснено аналіз діючої інвестиційної політики підприємства. Окреслено найбільш значимі проблеми у процесах управління фінансовими ресурсами підприємства. Сформовано напрямки підвищення ефективності функціонування системи інвестиційної діяльності.

Ключові слова: фінансові ресурси, соціальна політика, рівень життя населення, ефективність, соціальне забезпечення.

SUMMARY

Vasin A.I. Management of financial support of investment activity of the enterprise. Manuscript.

Research to obtain the educational qualification level "Master" in specialty 072 - Finance, Banking and Insurance. Western Ukrainian National University, Ternopil, 2021.

The economic essence of the system of financial support of investment activity is outlined. The assessment of methods, systems of financial resources management is carried out. The analysis of the current investment policy of the enterprise is carried out. The most significant problems in the processes of managing the financial resources of the enterprise are outlined. The directions of increase of efficiency of functioning of system of investment activity are formed.

Key words: financial resources, social policy, living standards, efficiency, social security.

РЕЗЮМЕ

Робота містить 95 сторінок, 25 таблиць, 6 рисунків, список використаних джерел літератури із 70 найменувань.

Об'єктом дослідження є інвестиційна політика суб'єкта господарювання.

Предметом є фінансове забезпечення інвестиційної політики.

Метою даної роботи є оцінка ефективності функціонування системи управління інвестиціями на підприємстві.

Одержані висновки та їх новизна: окреслено економічну суть системи фінансового забезпечення інвестиційної діяльності. Проведено оцінку методів, систем управління фінансовими ресурсами. Здійснено аналіз діючої інвестиційної політики підприємства. Окреслено найбільш значимі проблеми у процесах управління фінансовими ресурсами підприємства. Сформовано напрямки підвищення ефективності функціонування системи інвестиційної діяльності.

Ключові слова: фінансові ресурси, соціальна політика, рівень життя населення, ефективність, соціальне забезпечення

RESUME

The work contains 95 pages, 25 tables, 6 figures, a list of references from 70 titles.

The object of the study is the investment policy of the entity.

The subject is the financial support of investment policy.

The purpose of this work is to assess the effectiveness of the investment management system in the enterprise.

Conclusions and their novelty are obtained: the economic essence of the system of financial support of investment activity is outlined. The assessment of methods, systems of financial resources management is carried out. The analysis of the current investment policy of the enterprise is carried out. The most significant problems in the processes of managing the financial resources of the enterprise are outlined. The directions of increase of efficiency of functioning of system of investment activity are formed.

Key words: financial resources, social policy, living standards, efficiency, social security

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1. Сутність інвестиційної політики компанії.....	9
1.2. Функції та системні ознаки інвестиційної діяльності	19
1.3. Фінансове та інформаційне забезпечення інвестиційної діяльності.....	28
Висновки до розділу 1.....	35
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	37
2.1. Аналіз фінансового стану підприємства.....	37
2.2. Оцінка ліквідності капіталу та ефективності його управління	46
2.3. Аналіз ефективності реалізації капітальних вкладень	53
Висновки до розділу 2.....	59
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	60
3.1. Удосконалення інвестиційної політики підприємства.....	60
3.2. Формування ефективної системи фінансового забезпечення інвестиційної діяльності	68
Висновки до розділу 3.....	78
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	91

ВСТУП

Актуальність теми. Сьогодні в Україні продовжуються негативні тенденції в економіці, які суттєво позначаються на діяльності підприємств і призводять до зниження обсягів виробництва продукції, до стримування інвестиційної їх активності. Все це надає особливу ціну вивченню питань, пов'язаних з активізацією інвестиційних процесів та підвищенням ефективності їх управління.

Інвестиційна діяльність компанії є основним джерелом її розвитку, значного рівня конкурентоспроможності та стійкості до впливу негативних змін. Тому впровадження інвестицій для поліпшення результатів господарської діяльності в ринкових умовах та для покращення системи управління інвестиційною діяльністю загалом набуває особливого практичного значення.

Управління інвестиціями – невід'ємний, важливий елемент загальної системи менеджменту підприємства, яке, зазвичай, передбачає прийняття раціональних економічних рішень з метою досягнення запланованих цілей і є набором взаємозалежних дій. Процес управління різнорідними елементами інвестиційної діяльності компанії називають інвестиційним менеджментом. Загалом, система управління інвестиціями - це набір принципів та методів з вирішення повсякденних завдань, пов'язаних із реалізацією окремих аспектів інвестиційної діяльності. Інвестиції характеризуються тривалим бізнес-циклом, низьким рівнем відтворюваності процесів та високою ризикованістю. Вони можуть спричиняти втрату прибутку, вкладеного капіталу, а тому потребують особливих форм управління ресурсами.

Окреслення теоретичних основ системи управління інвестиціями сприяє кращій організації процесів інвестування в різні об'єкти та допомагає сформувати професійні навички у формуванні та реалізації різнорідних рішень у сфері інвестування з ціллю одержання доходу чи соціального ефекту.

Об'єктом дослідження є інвестиційна політика підприємства.

Предметом є фінансове забезпечення інвестиційної політики.

Метою даної роботи є оцінка ефективності управління інвестиціями на досліджуваному підприємстві.

Для досягнення поставленої у роботі мети були сформовані такі завдання:

- ✓ окреслити економічну сутність існуючого фінансового забезпечення інвестиційної діяльності;
- ✓ провести оцінку методів, систем управління активами;
- ✓ здійснити оцінку діючої інвестиційної політики підприємства;
- ✓ окреслити найбільш значимі проблеми у процесах управління активами компанії;
- ✓ сформувані напрямки підвищення ефективності функціонування системи інвестиційної діяльності.

У процесі вирішення завдань застосовувалися наступні методи, зокрема:

- аналізу та синтезу - для оцінки методів забезпечення активами досліджуваного підприємства;
- кореляційний аналіз – для означення рівня зв'язків між витратами та результатами від інвестиційної діяльності;
- математичні – для проведення аналізу результативності інвестиційної діяльності.

Наукова новизна даного дослідження полягає у наступному:

- ✓ окреслено економічну сутність існуючої системи фінансового забезпечення інвестиційної діяльності;
- ✓ проведено оцінку методів, систем управління активами;
- ✓ здійснено оцінку діючої інвестиційної політики підприємства;
- ✓ окреслено найбільш значимі проблеми у процесах управління активами компанії;
- ✓ сформовано напрямки підвищення ефективності функціонування системи інвестиційної діяльності.

Апробація результатів роботи. Певні аспекти даного дослідження доповідалися на наукових семінарах, круглих столах. Вони отримали позитивну оцінку та опубліковані у наступних працях:

- Формування системи управління фінансовим забезпеченням інвестиційної діяльності підприємства. Актуальні проблеми корпоративних фінансів та фінансових ринків: збірник студентських наукових праць. Тернопіль: Вектор, 2021.

- Напрямки удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю. Актуальні проблеми корпоративних фінансів та фінансових ринків: збірник студентських наукових праць. Тернопіль: Вектор, 2021.

Структура роботи. Робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Зміст роботи викладений на 95 сторінках, містить 25 таблиць, 6 рисунків і 70 джерел опрацьованої літератури.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність інвестиційної політики компанії

Усі суб'єкти господарювання, які бажають швидко розвиватися завжди вирішують значну кількість завдань, які потребують швидкого вирішення. Одним із методів оптимального нарощення рівня ефективності власної діяльності є інвестування.

Процеси формалізації сутності поняття «інвестиційна діяльність», як правило, починаються із дослідження сутності інвестицій. Інвестиції як загальна економічна категорія в економічній літературі почали розглядатися наприкінці 20 століття, у той період, коли сформувалася ринкова економіка. Інвестувати - значить вкладати кошти у розвиток підприємства. В економічній літературі немає єдиного погляду на сутність поняття інвестиції. Різні вчені пропонують власні підходи щодо інтерпретації сутності поняття інвестиції.

Інвестиції є досить вживаним в економічній літературі поняттям, проте означення їх сутності є ще до сьогодення часу є суперечливим. Окремі вчені позначають інвестиції як нарощення вартості капіталу, який функціонує в економічній системі і таким чином збільшує обсяг економічних ресурсів, які приймають участь у створенні готової продукції[13, с.115]. Інші вчені характеризують інвестиції як витрати на удосконалення процесів виробництва та формування економічних засобів, у тому числі матеріальних запасів. Решту науковців характеризують інвестиції як форму розміщення капіталу, яка повинна забезпечити його нарощення та приносити позитивну віддачу.

Загалом - це формування певних економічних проектів з ціллю створення потоків грошових ресурсів у майбутніх періодах[15, с.112].

Наведені визначення певним чином характеризують цілі інвестування, але не повною мірою відображають суть поняття, оскільки інвестування не завжди пов'язане із дохідністю. В певних випадках інвестиції можуть бути сформовані з ціллю одержання соціальних чи екологічних благ. Дана проблема виникає постійно.

Більшість авторів акцентують власну увагу на інвестиційних процесах при визначенні сутності інвестицій, зокрема на:

- 1) визначенні мети інвестування;
- 2) означенні об'єкта інвестування;
- 3) характеристиці джерел фінансування;
- 4) оцінці тривалості інвестиційного процесу.

У вітчизняній літературі приділяється велика увага вивченню сутності поняття «інвестиції». Більшість вчених вважають, що "інвестиції - це довготермінове вкладення активів у економічну діяльність з ціллю одержання доходу". Інвестиції як загальна категорія характеризують відносини, пов'язані з довготерміновими авансами майнових, фінансових активів та інформаційних ресурсів, залучених у об'єкти управління, у науковий та технічний розвиток[33, с,77]. Варто зазначити, що інвестиції можуть здійснюватися і у комплексній формі. Ряд вчених притримуються думки, що інвестиції - це капітал в матеріальній і вартісній формі, що використовується з ціллю одержання економічної вигоди. Означення сутності інвестицій сформоване на основі оцінки загальних цілей, функцій і особливостей процесів відтворення з ціллю одержання економічного, соціального, науково-технічного й інших ефектів.

З точки зору економіки - інвестиція це економічна операція, яка означає купівлю активів, майнових прав та фінансовий інструментів в обмін на гроші або капітал. Інвестиції - усі типи майна та інформаційних ресурсів, що залучаються у об'єкти управління та решту типів діяльності, за якими формується дохід або отримують соціальний ефект. Різноманітність форм та видів інвестицій потребує використання спеціальних методів їх управління.

Оскільки окремі типи інвестиції мають певні спільні характеристики, то є можливим використовувати комплексні підходи до їх управління[35, с.27].

За типологією розрізняють такі види інвестицій. За об'єктами інвестування капіталу:

- реальні інвестиції - це інвестування капіталу у формування основних засобів, в інновації, в нематеріальні активи, у формування запасів матеріальних ресурсів та інші об'єкти, які пов'язані із здійсненням операційної діяльності, підвищенням якості продукції;
- фінансові інвестиції - господарські операції з купівлі корпоративних прав, різних видів цінних паперів та фінансових інструментів.

За періодом інвестування:

- короткотермінові інвестиції, або залучення активів на термін до одного року
- середньо-термінові інвестиції або вкладення капіталу на термін від одного до трьох років
- довготермінові інвестиції - інвестування капіталу на термін більше за три роки
- безстрокові інвестиції - інвестування капіталу на термін, який не формалізується.

За рівнем ризику розрізняють:

- безризикові - інвестування в об'єкти, для яких немає ризику втратити капітал або плановий дохід. Отримання реальної розрахункової суми інвестиційного прибутку гарантовано;
- низькоризикові - капітальні вкладення, величина ризику яких є меншою від середньої на ринку;
- середньоризикові - рівень ризику відповідає середньому на ринку;
- високоризикові - рівень ризику перевищує середній на ринку;
- спекулятивні інвестиції - вкладення в найбільш ризиковані проекти чи інвестиційні інструменти, по яких очікується найвищий рівень доходу.

За формами власності на капітал:

- приватні інвестиції - вкладення коштів фізичних і юридичних осіб;
- державні інвестиції - капітальні вкладення коштів бюджетів різного рівня та позабюджетних фондів.

За належністю інвесторів:

- національні інвестиції - залучення ресурсів резидентами у об'єкти на власній території;
- іноземні інвестиції - залучення ресурсів нерезидентами в об'єкти певної країни.

За характером результатів:

- економічні - капітальні вкладення, мета яких - отримання доходу та економічного ефекту;
- соціальні інвестиції - капітальні вкладення, мета яких вирішити певну соціальну проблему та отримати соціальний ефект;
- екологічні інвестиції - капітальні вкладення, мета яких - вирішення конкретної екологічної проблеми.

Специфічний характер інвестиції надає процесам інвестування певних рис, зокрема вартості, тривалості і характеризується цілим рядом перетворень, у яких ресурси перетворюються у інвестиції, інвестиції перетворюються у дохід і дохід приносить ефект [15,с.91].

Набір дій компанії із реалізації інвестицій і є власне інвестиційною діяльністю. Таким чином, під інвестиційною діяльністю компанії, як правило, розуміють специфічну, організовану економічну діяльність, яка здійснюється в певних умовах, і сутність якої полягає у формуванні процесів використання певної кількості ресурсів для реалізації фінансових цілей, розробки та впровадження інвестиційних програм, стратегії розвитку підприємства з ціллю одержання доходу або формування соціального ефекту .

Таблиця 1.1

Класифікація форм інвестицій за окремими ознаками [38, с.110]

Класифікація інвестицій	Класифікаційні ознаки	
I. За об'єктами вкладення:	1. реальні:	1.1 вкладення в основний капітал; 1.2 вкладення в приріст матеріально-виробничих засобів; 1.3 вкладення в нематеріальні активи; 1.4 вкладення в ефективність виробництва; 1.5 вкладення в розширення виробництва; 1.6 вкладення в створення нових виробництв і технологій, в інновації; 1.7 вкладення, які забезпечують виконання державного замовлення.
	2. фінансові:	2.1 вкладення коштів у фондові цінні папери; 2.2 вкладення коштів у спеціальні банківські вклади, депозити, паї та ін.; 2.3 вкладення коштів у фінансове майно.
II. За характером участі в інвестуванні:	1. прямі інвестиції:	1.1 особиста участь інвестора у виборі об'єкта інвестування та вкладенні коштів.
	2. непрямі інвестиції:	2.1 без участі інвестора у виборі об'єкта інвестування та вкладенні коштів.
III. За періодом інвестування:	1. короткострокові:	1.1 вкладення капіталу на період не більше ніж один рік.
	2. довгострокові:	2.1 вкладення капіталу на період більше ніж один рік.
IV. За формою власності інвесторів:	1. приватні інвестиції:	1.1 вкладення коштів, які здійснюються громадянами, а також підприємствами недержавної форми власності, у першу чергу – колективної.
	2. державні інвестиції:	2.1 вкладення, які здійснюються центральними й місцевими органами влади за рахунок коштів бюджету, позабюджетних фондів і кредитних коштів, а також державними підприємствами й організаціями за рахунок власних коштів і позик.
	3. іноземні інвестиції:	3.1 вкладення іноземних громадян, юридичних осіб і держав.
	4. спільні інвестиції:	4.1 вкладення, які здійснюються суб'єктами певної країни та іноземними державами.
I. За ступенем ризику:	1. безризикові; 2. низькоризикові; 3. середньоризикові; 4. високо ризикові; 5. спекулятивні.	

Основним завданням інвестиційної діяльності компанії є формування ефективних умов управління капіталом з метою його нарощення та розвитку

підприємства, зростання ринкової вартості. Враховуючи вищезазначене інвестиційна діяльність - це дії із реалізації фінансової політики і полягає у формуванні та виборі найбільш ефективних методів розвитку.

Формування класифікації інвестицій за галузевою ознакою вбачає, що інвестування можливе не тільки на макрорівні, але й на мікрорівні. При цьому потрібно брати до уваги бажання інвестора інвестувати кошти лише у ті сфери, які приносять максимальний прибуток[36, с.128].

Класифікація інвестицій за спрямованістю означає, що є можливість вибору об'єкта інвестування.

Отже, підсумовуючи, можна зазначити, що категорія інвестицій має певні змістові ознаки, у які можна включити:

- різні сфери інвестування капіталу;
- підвищення ролі сфери обігу;
- державне регулювання інвестиційних процесів;
- пріоритет грошової форми руху інвестиційного капіталу;
- різноманітність джерел інвестиційних ресурсів;
- пріоритет у використанні прямих капітальних вкладень;
- контроль за рівнем ризику, як фактором прийняття інвестиційних рішень;
- правова захищеність інвестиційних процесів;
- розширення спектру діяльності, у які здійснюють інвестування.

Загалом є два види цілей інвестиційної діяльності. Вони бувають формальними та системними.

Спочатку підприємства формують так звані формальні цілі, які згодом будуть грати роль основних при відборі об'єктів інвестування. Такі цілі є похідними від загальних напрямків діяльності підприємства. Щодо системних цілей інвестиційної діяльності, то вони можуть слугувати формою отримання постійного доходу, зростання обсягів виробництва, збільшення рівня впливу на ринок, підвищення престижу діяльності підприємства у суспільстві, напрямком

розв'язання складних економічних та соціальних проблем, методом збереження активів.

Зазвичай, такого типу цілі не є повністю означеними, вони не структуровані за пріоритетністю. Точно не можна визначити терміни та можливості їх реалізації.

А отже, надзвичайно важливим є сформулювати системні цілі із формальних з метою підвищення раціональності інвестиційної діяльності та отримання запланованих результатів[38, с.111].

Відповідно до законів об'єктами інвестиційної діяльності можуть бути:

- нові об'єкти або ті, що використовуються;
- основні засоби;
- оборотні активи;
- цінні папери;
- венчурні об'єкти;
- готова продукція;
- об'єкти власності;
- майнові права.

Суб'єктами системи інвестування є:

- замовники і виконавці робіт;
- споживачі результатів інвестиційної діяльності;
- постачальники матеріальних цінностей;
- особи, що здійснюють посередницьку діяльність;
- громадяни України;
- іноземні громадяни та міжнародні організації.

Усі компанії, що провадять інвестиційну діяльність мають бути заінтересовані у ефективній її організації та результативному її завершенні. Завершення інвестування означає появу змін у процесах виробництва, отримання доходу та його розподіл. Саме тоді можна реалізувати інтереси усіх учасників.

Ті особи, що здійснювали інвестиції зможуть отримати власні кошти та відсотки на них. Ті, що здійснювали замовлення інвестиційного проекту - будуть отримувати доходи від його постійного використання. Менеджери підприємств отримують дохід за контрактом за якість виконаних робіт. Окрім того, у договорах може бути передбачена додаткова винагорода за нарощення якісних показників сформованого інвестиційного результату.

Бюджети усіх рівнів отримують додаткові доходи, суспільство - нові види техніки та технологій, можливості задоволення власних потреб. Споживачі товарів і послуг - нові товари, ціна яких може збільшуватися за рахунок формування нових якісних рис[31].

Провівши оцінку сутності інвестиційної діяльності слід відмітити, що наукові дослідження у даній сфері ще продовжується з метою отримання оптимального трактування зазначених термінів.

Загалом інвестиційна діяльність є комплексним процесом, оскільки для задоволення усіх інтересів усіх учасників варто раціонально сформувати систему управління інвестуванням. При цьому слід детально оцінювати управлінські рішення, приймаючи до увагу особливості здійснення інвестицій, якісні риси об'єктів інвестування, альтернативну вартість джерел ресурсів та дохід, який хоче отримати інвестор.

Забезпечення стабільного економічного розвитку України є неможливим без вдосконалення систем виробництва, використання нових ефективних технологій та видів техніки. Для того, щоб забезпечити динамізм цих процесів потрібні значні кошти, яких підприємства на сьогодні не мають.

Суб'єктам господарювання не вистачає ресурсів на оновлення власних факторів виробництва. Такий стан сформувався за результатами низької ефективності діяльності українських підприємств.

Дана проблема містить два аспекти. Один із них це те, що вітчизняні інвестори цікавляться лише тими проектами, які можуть принести їм максимальний дохід та забезпечити максимальну ефективність. Інший - це те,

що українські підприємства повинні бути ініціативними і знаходити інвесторів, які можуть вкладати кошти у них. Можливість залучення інвестиції у діяльність підприємства і характеризує його привабливість.

Для того, щоб комплексно вирішити проблему із інвестуванням вітчизняні підприємства повинні удосконалювати власну діяльність та підвищувати її ефективність. Це стосується усіх проблем, зокрема у фінансовій, технічній та інформаційні сферах.

Не секрет, що будь-яка компанія має значну кількість проблем, які вимагають вирішення. Але більшість із них є різноспрямованими. Тому варто дотримуватися таких принципів діяльності, щоб функціонально об'єднати всі власні сильні сторони і забезпечити максимальну концентрацію на ефективності. Такі дії є основою процесів, які є спрямовані на досягнення запланованих цілей, а методичну частину можна назвати системою інвестиційного управління підприємством[31].

Будь-який процес, який здійснюється на підприємстві контролюється суб'єктом і спрямований на об'єкт. Функції управління інноваційними та інвестиційними процесами на підприємстві повинен виконувати менеджмент з метою забезпечення максимального рівня ефективності.

Тепер можна сформулювати визначення сутності інвестиційної активності. Це стан, сформований за результатами впливу системи менеджменту підприємства на сферу економічних відносин з метою забезпечення найбільш ефективного розвитку.

Приймаючи до уваги потреби інвесторів та фактори, що здійснюють вплив на діяльність компанії варто підвищувати ефективність усіх внутрішніх економічних процесів. Основним акцентом тут є забезпечення економічної активності підприємства та удосконалення процесів управління ресурсами.

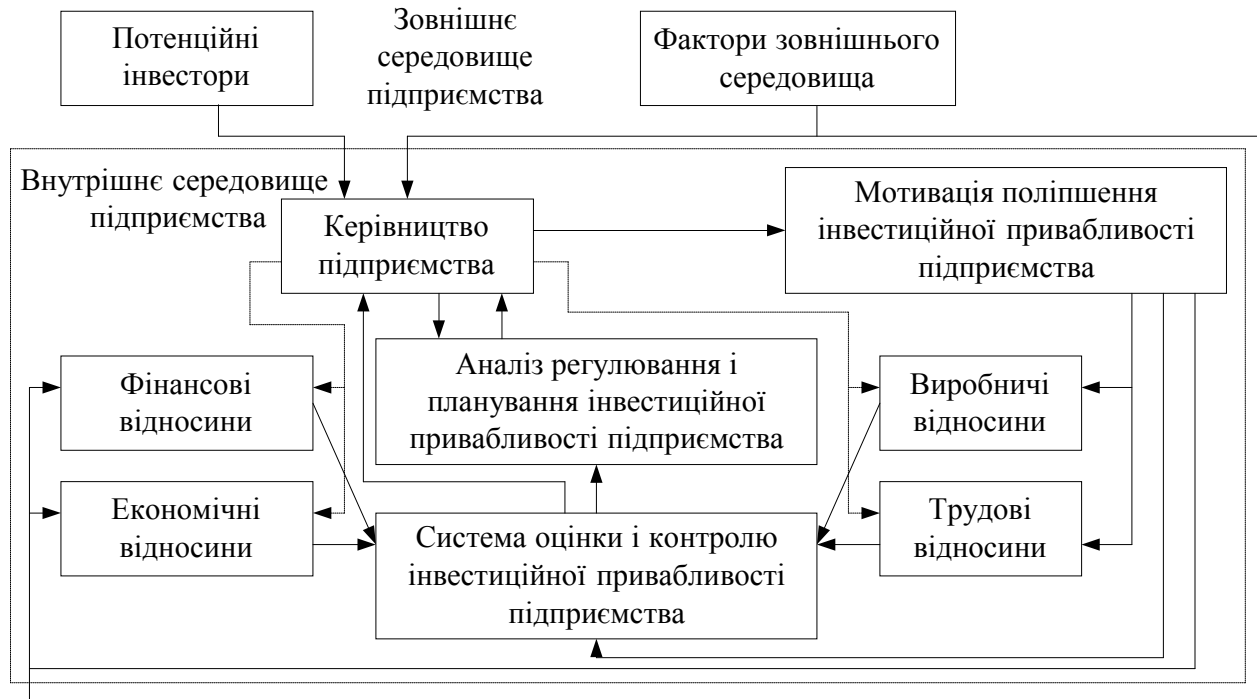

Рис. 1.1. Схема проведення оцінки інвестиційної привабливості компанії[38, с.117]

Спочатку підприємство здійснює аналіз власної інвестиційної активності. Потім оцінюються фактори, які впливають на даний показник. А далі система менеджменту повинна спрямовувати зусилля на удосконаленні управління економічними процесами з метою підвищення їх ефективності та з нарощення рівня прибутковості та стабілізації фінансової стійкості.

З метою підвищення рівня концентрації зусиль на виконанні запланованих завдань та для покращення стану ресурсів підприємства, зростання рівня прибутковості потрібно використовувати новітні механізми фінансового менеджменту, сучасні інформаційні технології, методи управління ризиками.

Приймаючи до уваги основні цілі та напрямки розвитку можна означити основні функції системи управління ефективністю підприємства.

Першим є планування, яке включає в себе процес формування основних цілей та визначення методів їх досягнення. Тут також окреслюється координація

дій усіх підрозділів підприємства щодо використання наявних ресурсів для забезпечення максимального рівня ефективності.

Наступним є організація процесів виробництва, що пов'язана із формуванням відповідної структури, що забезпечує максимальну віддачу інвестованих активів. Далі - мотивація, яка визначає необхідність створення певного набору стимулів, які будуть спонукати усіх виконавців до ефективного використання ресурсів і набору максимального темпу у реалізації цілей підприємства.

Компанії варто сформувати внутрішню систему фінансової оцінки власної діяльності. Саме її наявність може позитивно позначитися на рівні контролю за економічними процесами з метою утримання високого рівня інвестиційної активності[38, с.117].

Наступним елементом є аналіз. Даний процес реалізується з метою отримання комплексу показників, які сприяють можливості виявлення факторів, що впливають на зміни та знижують рівень економічної ефективності. Окрім того, аналіз надає змогу означити, які методи повинні бути використані для усунення різного роду проблем.

Інформатизація забезпечує наявність ефективної бази для вибору найбільш оптимальних напрямків діяльності із реалізації інвестиційних рішень.

Ефективне управління усіма ресурсами, усіма факторами може дозволити суб'єкту господарювання забезпечити безперервність процесів відтворення, підвищити загальну його ефективність. Усе це буде сприяти фінансовій та економічній стабілізації, пришвидшенню реалізації основних завдань.

1.2. Функції та системні ознаки інвестиційної діяльності

Якщо підприємство хоче сформувати ефективну фінансову систему, то воно повинно оптимізувати власну систему управління. Саме за рахунок

ефективної системи менеджменту воно може досягнути стабільних показників розвитку, підвищити ліквідність власних ресурсів, нарощувати рівень рентабельності та збільшувати прибуток. При цьому воно буде здатне покривати всі видатки та сплачувати за власними зобов'язаннями.

Варто зазначити, що система менеджменту інвестицій на підприємстві - це організована форма впливу на інвестиційні процеси, які здійснюються, використовуючи цілий набір нормативних показників за рахунок досягнення підрозділами підприємства запланованих завдань.

Під системою управління інвестиційною діяльністю, як правило, розуміють комплексну систему фінансового менеджменту, яка впливає на можливість компанії реалізувати власні цілі. Тут особливу увагу приділяють комплексному підходу до управління ресурсами. Саме він у процесі прийняття загальних рішень стосовно управління інвестиціями може сприяти досягненню максимальних кінцевих результатів та забезпечити значні темпи розвитку у фінансовій та інвестиційній сфері.

Використовуючи альтернативні підходи щодо визначення оптимальності майбутніх дій у сфері управління фінансовими та інвестиційними ресурсами підприємство може забезпечити стабільний власний розвиток.

Активні форми управління інвестиційною діяльністю включають в себе формування певних рішень, використовуючи інформацію, яка не застосовується решту учасниками, що функціонують на ринку та, яка може бути використана для отримання рівня рентабельності, що є вищим за ринковий[44, с.97].

Пасивні форми управління інвестуванням використовують звичні підходи до управління інвестиціями і можуть сформувати для компанії дохід, який є мінімальним з одночасним формування системи управління ризиками, що мають мінімальну величину. При цьому здійснюється масова диверсифікація інвестиційних ресурсів.

Практичний підхід до управління інвестиційною діяльністю полягає в тому, щоб використовувати такі методи управління інвестиціями, які доказали

свою ефективність на практиці та забезпечують прийнятний рівень прибутків та рентабельності.

Використовуючи аналітичні методи управління інвестиційною діяльністю, зокрема розрахунковий, компанія здатна залучати додаткові ресурси для нарощення рівня прибутковості та ефективності діяльності.

Більшість компаній намагаються у власній діяльності використовувати такі методи, які можуть забезпечити сталий рівень доходів та мінімальні ризики. Використовуючи їх можна передбачати результати впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на процеси інвестування. Такі форми управління ресурсами використовуються відповідно до загальних основ та напрямків діяльності підприємства.

Кожне підприємство може підпасти під неконтрольовані умови, які негативно впливають на діяльність. Це може відбуватися у випадку зміни інвестиційного клімату, змін у поточному законодавстві. Окрім того, на неконтрольні процеси можуть впливати коливання цін на ресурси на фінансовому ринку. У такому випадку точно спланувати результати інвестиційних процесів неможливо[44, с.134].

Процес управління інвестиціями варто оцінювати з позиції двох систем управління ресурсами. А саме оперативної та стратегічної. Загалом стратегічний менеджмент - це набір форм та методів використання ресурсів з метою отримання максимально можливих результатів за рахунок використання оптимального портфелю інвестицій. Операційні системи управління ресурсами включають в себе набір форм та методів для досягнення певної мети за результатами поточної діяльності.

Загальними результатами процесів управління інвестуванням є:

- зростання результативності функціонування компанії за рахунок використання інвестицій;
- формування необхідного рівня рентабельності упродовж певного періоду часу;

- забезпечення оптимального рівня прибутку у довготерміновому періоді часу;
- утримання стабільного фінансового стану підприємства;
- підбір оптимальних методів використання інвестиційних ресурсів;
- досягнення запланованих результатів;
- удосконалення системи управління факторами виробництва на підприємстві.

Забезпечуючи реалізацію інвестиційних програм компанія може вирішувати наступні завдання:

- підтримувати оптимальні темпи розвитку;
- формувати оптимальний рівень дохідності у власній діяльності, зокрема операційній, фінансовій та інвестиційній у тривалому періоді часу при прийнятних рівнях ризиків;
- підтримувати стабільність інвестиційних ризиків, використовуючи різні типи реальних та фінансових інвестицій;
- забезпечувати сталий рівень прибутковості;
- досягати максимального рівня ліквідності інвестиційних ресурсів;
- розробляти дієві методи інвестування капіталу.
- забезпечувати накопичення оптимального обсягу інвестиційних ресурсів та формування нормальної їх структури з ціллю зростання ефективності загальної системи управління;
- досягати сталого рівня фінансової рівноваги у процесі здійснення фінансової діяльності;
- підвищувати прибутковість власної діяльності.

При здійсненні інвестиційних операцій менеджмент підприємства повинен підходити до управління фінансовими ресурсами комплексно. Звідси усі внутрішні процеси з управління факторами виробництва повинні бути повністю між собою узгоджені. При цьому використовуються загальні методи оптимізації економічних процесів з метою скорочення їх тривалості та підвищення рівня їх прибутковості.

Якщо інвестиційні процеси будуть швидко завершені, то підприємство зможе швидше реалізувати власну головну мету. Вибір найбільш оптимальних та ефективних завдань може здійснюватися, враховуючи пріоритетність та напрямки його розвитку, тип його діяльності.

У процесі інвестування підприємство використовує ряд методів. Загалом існують два типи інвестиційних методів.

До загальних методів управління інвестиційною діяльністю можна віднести ті, які застосовуються у будь-якому процесі та які не залежать від типології інвестиційних операцій. Вони ніяк не впливають на організаційну чи правову форма діяльності, вартість активів.

Загальними методами, які використовуються у процесі здійснення інвестиційної діяльності є:

- планування - за його допомогою можна чітко передбачувати, які результати підприємство буде отримувати, якщо буде здійснювати інвестиції у певному обсязі та у певній об'єкти.
- системне управління - це підготовка певних типів робіт, встановлення окремих завдань та визначення методів їх реалізації.
- мотивація - створення відповідних умов для працівників з метою виконання ними сформованих для них завдань.
- контроль - це система дій підприємства по забезпеченню оцінки ефективності використання ресурсів.

Одним із професійних методів інвестиційного менеджменту є розробка інвестиційної стратегії. Саме вона є складовою фінансової політики і підпорядковується їй.

Інвестиційна стратегія повинна функціонально поєднуватися із загальними цілями та напрямками розвитку суб'єкта господарювання, враховуючи напрямки використання усіх фінансових ресурсів. Більшість підприємств розглядають інвестиційну стратегію як основний фактор максимізації власних доходів та прибутків з метою забезпечення оптимального розвитку компанії відповідно до фінансової політики.

З ціллю реалізації інвестиційної діяльності підприємства формують так звані інвестиційні проекти. Загалом інвестиційний проект - це комплекс взаємозв'язаних дій, які проводяться з ціллю управління активами і спрямовуються на розвиток економічної системи підприємства[44, с.201].

Типовий інвестиційний проект повинен враховувати наступні аспекти:

- характерні ознаки інвестиційних операцій;
- основні умови здійснення інвестицій;
- типологію ринку інвестицій та джерел ресурсів;
- форми управління фінансовими активами;
- методи оптимізації системи управління ризиками;
- форми організації економічних відносин;
- методи реалізації проектів;
- прогностні показники реалізації проекту.

Поряд із цим повинна бути повинна бути сформована організаційна система, що буде сприяти ефективному прийняттю управлінських рішень, супроводжуючи усі етапи здійснення інвестиційної діяльності.

Зазвичай такі організаційні відділи на підприємстві формуються за функціональними ознаками. При цьому створюються відповідні центри відповідальності. Система менеджменту центрів відповідальності повинна вчасно реагувати на будь-які зміни на ринку інвестицій та здійснювати коригування інвестиційних планів з метою досягнення запланованих цілей.

Ще одним із напрямків діяльності, без якого є неможливою ефективна реалізація інвестиційних програм є інформатизація підприємства. Вдало підібрана інформація, організована інформаційна система на підприємстві надає змогу сформувати альтернативні варіанти інвестування, доходності, прибутковості. Це сприятиме вдалому підбору якісних ознак інвестиційного проекту.

Використовуючи методи математичного аналізу можна здійснити дослідження факторів, які впливають на інвестиційну діяльність. При

здійсненні аналізу приймаються до уваги різні показники, у тому числі рівень майбутнього доходу та ризиків.

Загальною ціллю аналізу є:

- аналіз фінансового стану компанії;
- оцінка джерел фінансування інвестицій;
- оцінка інформаційної складової інвестиційної діяльності;
- розрахунок майбутньої доходності інвестицій;
- оцінка ефективності управління факторами виробництва.

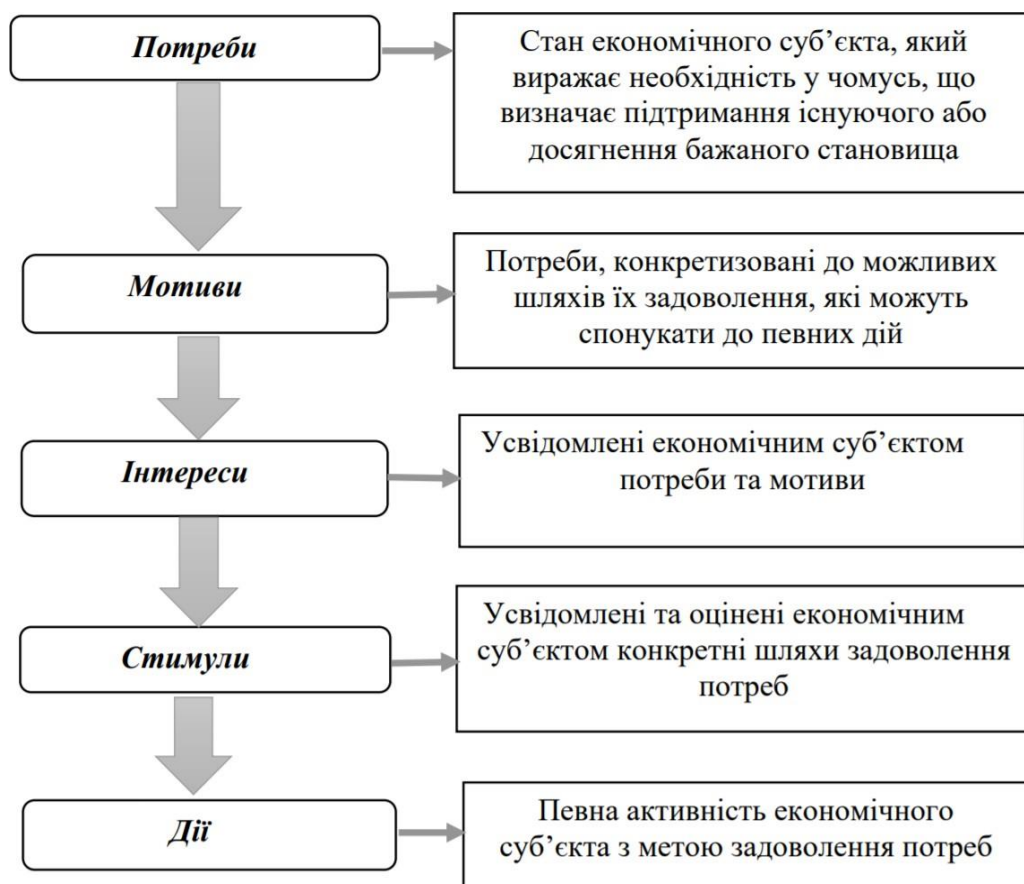

Рис. 1.2. Основи мотивації інвестиційної діяльності [31, с.41]

Основною ціллю проведення оцінки результатів інвестиційної діяльності за попередні періоди є отримання даних про величину доходу, яка

була отримана за результатами здійснення минулих інвестиційних операцій та виявлення різнорідних відхилень, які впливали на зміну доходу.

Наступним методом, яким доводиться користуватися при здійсненні інвестиційної діяльності є планування.

Основним його завданням є:

- вибір найкращого об'єкту інвестування;
- відбір найбільш ефективного методу вкладення коштів для максимізації доходу та оптимізації витрат;
- вибір найбільш оптимального із альтернативних джерел фінансових ресурсів;
- скорочення часу окупності інвестицій;
- зниження рівня ризиків, якими управляє компанія.

При здійсненні інвестиційної діяльності увага також приділяється формуванню ефективної системи стимулів, яка допомагає вчасно та ефективно реалізувати інвестиційні програми. Загалом, система мотивування базується на фінансовій складовій, яка сформована на загальних економічних законах.

Економічною основою здійснення процесів інвестування є бажання потенційних інвесторів отримати додатковий дохід від здійснення інвестицій. Такий дохід може проявлятися у зростанні вартості активів інвестора, в тому числі його майна та капіталу.

Загалом інвестиційна діяльність може проводити чи до зростання доходів, чи до формування збитків. Саме результати інвестиційної діяльності прямо впливають на фінансовий стан інвестора.

Для того, щоб здійснити інвестиції інвестор повинен означити, який рівень ризику він може прийняти разом із інвестованою сумою для того, щоб отримати бажану суму доходу. Таким чином реалізуються його інтереси. Його бажання отримати дохід може бути реалізовано виключно через здійснення інвестицій.

Поряд із здійсненням процесу інвестування потрібно зробити ряд кроків щодо формування дієвої системи контролю за реалізацією поставлених завдань. Фінансовий контроль є основним методом, який може допомогти оцінити, яким чином ресурси використовувалися під час здійснення інвестицій і який вони принесли дохід.

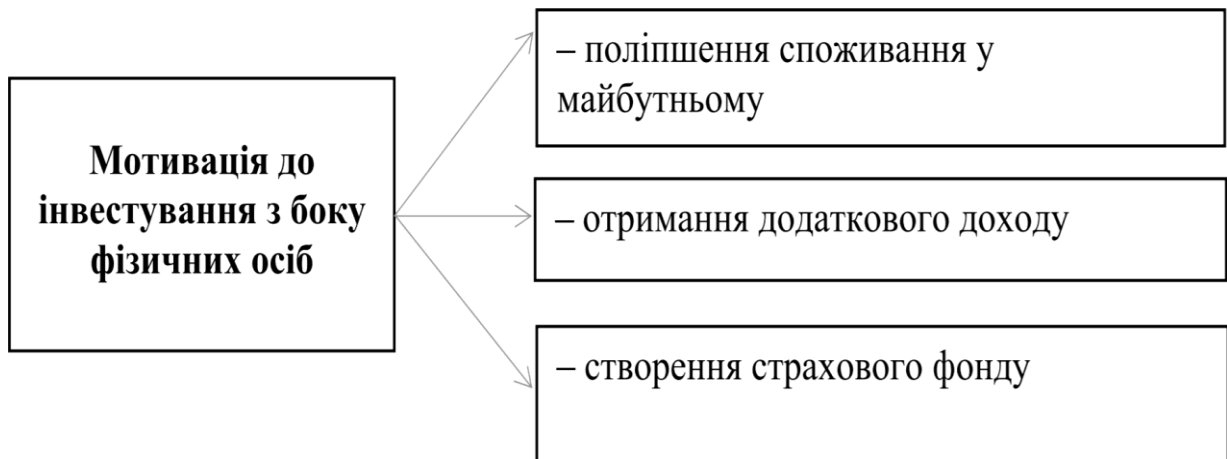

Рис. 1.3. Мотивація інвестиційної діяльності фізичних осіб [31, с.43]

Фінансовий контроль має бути сформований наступним чином:

- обрані методи контролю точно відповідають його цілям;
- окреслені основні цілі та параметри, які підлягають контролю.
- фінансовий контроль повинен узгоджуватися із фінансовим плануванням;
- методи контролю мають точно і своєчасно допомагати виявляти фактори, які негативно впливають на інвестиційний процес.

Фінансовий контроль повинен використовувати найбільш дієві методи аналізу ефективності управління факторами виробництва.

Розрізняють три види контролю - стратегічний, функціональний та оперативний.

Інвестиційний моніторинг - це форма здійснення оперативного контролю за процесами інвестуванням з метою оцінки факторів, які впливають на загальний результат. Фінансовий та інвестиційний моніторинг можуть здійснювати інвестор або уповноважений суб'єкт господарювання, який має необхідні ресурси.

Процес забезпечення інвестиційних програм фінансовими ресурсами є основним елементом підготовки. Вартість та структура джерел ресурсів визначається зокрема ціною капіталу, який залучається у процес інвестування. Окрім того, до уваги приймаються напрямки розвитку економічної діяльності компанії, а також можливість здійснення оптимізації витрат у процесі нагромадження фінансових та матеріальних ресурсів із різних джерел.

Забезпечення оптимального рівня прибутковості у довготерміновому періоді часу, формування стабільних темпів розвитку, підвищення рівня конкурентності підприємства визначається рівнем якості системи управління інвестиційною діяльністю. Приймаючи до уваги основні цілі системи менеджменту можна сформулювати висновок, що підвищення ефективності загальної системи управління позитивно впливатиме на процеси залучення ресурсів, в тому числі інвестиційних, на нарощення інвестиційної активності компанії, швидкість реалізації власних цілей.

1.3. Фінансове та інформаційне забезпечення інвестиційної діяльності

Ефективна реалізація інвестиційних проектів суб'єктом господарювання безпосередньо залежить від рівня організації фінансового та інформаційного забезпечення. Загальне інформаційне забезпечення інвестиційного процесу - це сукупність інформаційних ресурсів, служб, підрозділів суб'єкта господарювання, які можуть забезпечити ефективну реалізацію інвестиційних програм. При цьому

приймаються адекватні рішення щодо певних аспектів здійснення інвестицій та береться відповідальності за результати власних рішень.

У більшості випадків система інвестиційного менеджменту є складовою фінансового менеджменту компанії. Вона повинна бути включена у загальну стратегію розвитку підприємства. Така інтеграція забезпечує зниження усього рівня витрат та дозволяє сформувати ефективну систему координації дій, поєднуючи її з іншими системами управління інформацією. При цьому підвищується ефективність контролю за реалізацію поставлених цілей

Ефективно сформована економічна система сприяє вдосконаленню інвестиційних процесів за рахунок використання різних факторів, зокрема:

- високої ліквідності вартості активів;
- оптимізованого обсягу ресурсів, що будуть використовувати на інвестиційні цілі;
- достатньої вартості фінансових активів, які вкладаються у розвиток;
- повноти та якості інформації, яка використовується в інвестиційних програмах;
- технічного та методичного забезпечення інвестиційних програм;
- якісно сформованої структури виробничого та операційного циклів.

Вищезазначені фактори мають бути враховані у процесі розробки інвестиційних проектів.

Загалом, результати інвестування залежать від структури факторів виробництва, від рівня організації економічних процесів та здатності системи менеджменту забезпечити ефективну діяльність.

Проведемо опис особливостей формування інформаційного забезпечення, яке повинно використовуватися з метою реалізації інвестиційних процесів. У своїх працях вчені використовують різні підходи до тлумачення суті такого поняття, як інформаційне забезпечення. Зокрема звертається увага на використанні інформації з метою управління процесами виробництва для досягнення поставлених завдань. Якщо говорити більш

конкретніше, то можна зазначити, що під інформаційним забезпеченням розглядають усю сукупність інформації, яка використовується у процесі діяльності.

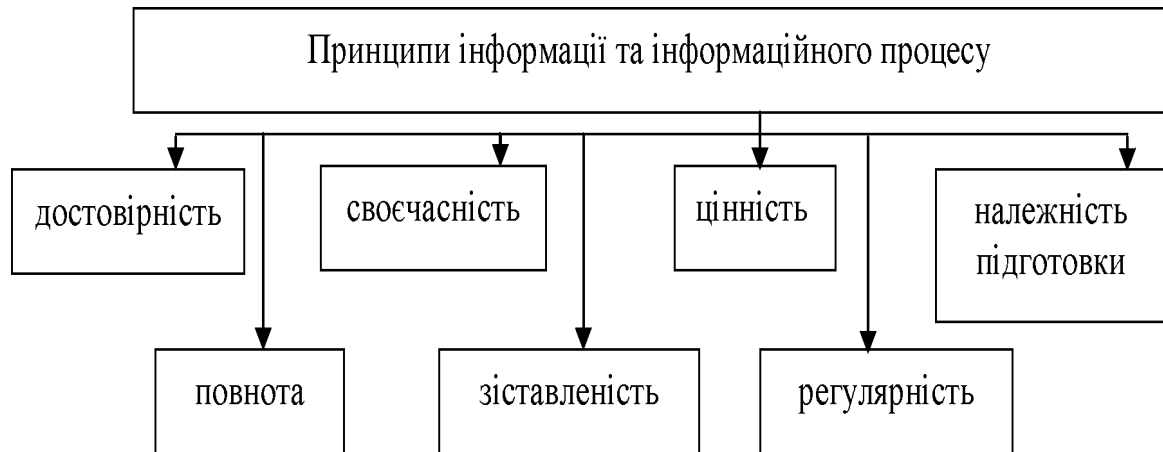

Рис. 1.4. Основні принципи формування інформації та інформаційних процесів [38, с.210]

Інформаційний супровід інвестиційної діяльності - це набір даних, на основі якого інвестор приймає рішення щодо початку процесів інвестування. Ефективність здійснення інвестиційних процесів значною мірою залежить від якості інформації, яку використовує підприємство. Таким чином, кожне підприємство повинне концентрувати власні зусилля на створенні такого інформаційного забезпечення, яке надасть змогу швидко та якісно приймати поточні та майбутні рішення, здійснюючи інвестиції.

Уся сукупність інформації, якою управляє підприємство є інформаційним забезпеченням. Тільки та частина інформації, яка може бути ефективно використана на підприємстві може вважатися інформаційною базою. Така інформація прямо впливає на ефективність діяльності, на якість управління факторами виробництва.

Уся інформація, яка надходить на підприємство може бути згрупована за певними ознаками. Таке групування надасть змогу вибрати лише ті дані, які потрібні для певного виду діяльності.

Розрізняють кілька видів інформації:

- фінансова інформація;
- організаційно-управлінська інформація;
- технічна інформація;
- планово-економічна інформація;
- технологічна інформація.

Фінансова інформація - це дані про результати діяльності компанії, про стан її фінансових ресурсів. До фінансової інформації відноситься звітність підприємства, у якій можна отримати дані про обсяги здійснених інвестицій за певний період часу, про форми використаних ресурсів у процесі інвестування. Окрім того, важливою є інформація про загальний обсяг витрат на інвестиційні цілі, рівень рентабельності інвестиційних програм та терміни окупності інвестиційних проектів.

Здійснюючи інвестиційну діяльність використовують ще декілька типів інформації.

Технічна інформація - це відомості про структуру технічної складової підприємства, про склад основних засобів та методів їх оновлення.

Технологічна інформація - інформація про технології, які використовуються у процесі створення нової продукції. Вона описує технології створення усіх видів продукції та ресурси, які потрібні для процесів виробництва.

Планова інформація - це інформація, що містить дані про майбутні показники діяльності. До такої інформації відносяться дані щодо якості і продуктивності праці, різного роду норм та нормативів.

Перед тим як реалізувати інвестиційний проект, як правило, здійснюють техніко-економічне його обґрунтування. У ньому є усі дані, що потрібні для його реалізації.

Ефективно підібране інформаційне забезпечення дає можливість швидко реагувати на будь-які зміни у технологічних процесах, оптимізувати структуру факторів виробництва та готової продукції, відслідковувати рівень доходності власних операцій.

На більшості підприємств може формуватися інформаційна база даних, у якій групуються фінансові дані і може використовуватися для здійснення поточної діяльності.

У процесі формування інвестиційних проектів використовується інформація може дати можливість здійснити аналіз усіх складових інвестиційного проекту, зокрема:

- оцінити можливість реалізації даного проекту;
- означити його економічну доцільність;
- розрахувати майбутню доходність;
- оцінити рівень ризиків, які будуть супроводжувати даний проект.

Окрім того можуть використовуватися математичні моделі для оцінки майбутніх результатів інвестиційної діяльності.

Інвестиційні проекти можуть бути здійснені лише у тому випадку, коли компанія має достатню кількість ресурсів на їх реалізацію. В іншому випадку, виділяючи ресурси на реалізацію інвестиційних програм підприємство може зустрітися із нестачею коштів на операційну діяльність. Результатом може стати неплатоспроможність, що може призвести до негативних наслідків.

При вирішенні завдань щодо реалізації інвестиційних проектів враховують:

- джерела фінансування. Вони повинні забезпечувати реалізацію усіх запланованих результатів;

- наявність оптимальної структури ресурсів, які використовуються для реалізації проектів;
- потребу у ресурсах на управління ризиками;
- ефект фінансового важеля.

Усі інвестиційні програми можуть бути реалізовані за рахунок фінансових ресурсів. Загалом фінансові ресурси - це активи компанії, які можуть виділятися на здійснення інвестиційних програм з метою вкладання їх інвестиційні об'єкти.

Існує велика кількість джерел фінансування інвестицій. Загалом, під джерелами фінансування розуміють активи суб'єкта господарювання, які використовуються на дані процеси. У процесі формування джерел фінансування інвестиційних проектів оцінюється:

- термін окупності інвестицій;
- загальний результат здійснення інвестицій;
- альтернативна вартість ресурсів, які використовуються у процесі інвестування;
- ефективність використання активів компанії;
- рівень фінансової стійкості суб'єкта господарювання;
- рівень рентабельності основної діяльності.

Структура ресурсів, які можуть виділятися на проведення інвестиційних програм залежить від типу діяльності компанії.

Існують кілька джерел фінансування інвестицій. Загалом, використовують зовнішні та внутрішні джерела. Підприємства переважно використовують власні активи, зокрема частину доходу, амортизаційні відрахування та решту активів, які є їх наявності.

Позикові ресурси - це банківські та державні кредити та позики. Залучені кошти - це активи, що отримані від емісії фінансових інструментів та за рахунок залучення коштів із сторони. Бюджетні асигнування - дані кошти можуть виділятися бюджетами різних рівнів для реалізації інвестицій.

Безоплатно наданні - це ресурси у формі пожертвувань, які можуть здійснювати фізичні і юридичні особи на певні цілі.

Власні джерела - вся сума активів, що залучаються для здійснення інвестицій. Основним джерелом формування ресурсів є дохід від реалізації, зокрема та частина, яка може бути використана на формування накопичень, які використовуються для здійснення інвестування. Окрім того, частина ресурсів може бути сформована за рахунок чистого прибутку, який є найбільш оптимальною формою здійснення інвестицій.

Розрізняють наступні види фінансування інвестиційних проектів:

- самофінансування;
- акціонерне фінансування;
- кредитування;
- бюджетне фінансування;
- благодійне фінансування;
- комплексне фінансування.

Приймаючи до використання той чи інший метод інвестування варто враховувати його особливості. Власні ресурси мають переваги над запозиченими. Зокрема власні кошти характеризуються наступними рисами:

- швидкість залучення;
- високий рівень рентабельності та прибутковості;
- низький рівень ризиків, пов'язаних з їх управлінням;
- повний контроль над процесами управління.

Потрібно приймати до уваги і те, що власних ресурсів, як правило, не вистачає для здійснення процесів інвестування, а отже ефективність інвестиційних операцій знижується.

Для того, щоб повністю реалізувати усі власні цілі компанія має використовувати зовнішні або залучені ресурси.

Особливості використання зовнішніх ресурсів:

- тривала процедура залучення;

- висока вартість;
- необхідність використання систем забезпечення;
- потреба відрахування частини прибутку від їх інвестиційної діяльності на дивіденди;
- високий рівень ризику.

Найбільш оптимальною формою фінансування інвестиційних проектів є самофінансування. Така форма характеризується тим, що підприємство використовує тільки власні ресурси.

До власних джерел активів відносяться:

- чистий прибуток;
- амортизаційні відрахування.

Використовуючи комплексні методи фінансування компанія може не тільки відшкодувати інвестиційні витрати, але здійснювати розвиток. Окрім того, підприємство має змогу повністю контролювати усі процеси, ресурси, розпоряджається доходом.

Підсумовуючи вищезазначене можна стверджувати, що основним фактором, який може допомогти суб'єкту господарювання досягнути успіху у процесах інвестування і сформувати раціональну структуру факторів виробництва є використання достатнього обсягу коштів, якісної інформації та оптимального методичного забезпечення. Так можна ефективно здійснювати управління усіма поставленими цілями, адаптуючись до різних змін зовнішнього середовища.

Висновки до розділу 1

Дослідження теоретичних аспектів інвестиційної діяльності дозволило зробити наступні висновки:

- з економічної точки зору інвестиція - це економічна операція, яка передбачає купівлю необоротних активів, майнових прав в обмін на гроші або капітал;

- найбільш ефективною є комплексна форма інвестування;
- специфічний характер інвестиції надає процесам інвестування певних рис, зокрема вартості, тривалості і характеризується цілим рядом перетворень, у яких ресурси перетворюються у інвестиції, інвестиції перетворюються у дохід і дохід приносить ефект;
 - інвестувати кошти варто лише у ті сфери, які приносять максимальний прибуток;
 - усі підприємства, які здійснюють інвестиційну діяльність мають бути заінтересовані у ефективній її організації та результативному її завершенні.
 - слід детально оцінювати управлінські рішення, приймаючи до увагу особливості здійснення інвестицій, якісні риси об'єктів інвестування, альтернативну вартість джерел ресурсів та дохід, який хоче отримати інвестор.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІОНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Аналіз фінансового стану підприємства

Досліджуване підприємство ТОВ «Сахара» створене у формі товариства з обмеженою відповідальністю. Функціонує на основі власного статуту. Підприємство має статус юридичної особи, власний самостійний баланс, розрахунковий та валютні рахунки. Дане товариство є власником майна, що було передано йому у власність, відповідно до встановленого законодавства.

Філії даного підприємства не мають статусу юридичної особи, здійснюють діяльність на підставі сформованих положень. Такі положення формуються загальними зборами товариства відповідно до чинного законодавства. Товариство постійно проводить операції з нерухомістю, орендує, передає безкоштовно у використання різне рухоме та нерухоме майно, підвищуючи ефективність власної діяльності.

У власній діяльності підприємство керується поточним законодавством України, статутом, а також внутрішніми інформаційними правилами. Основним завданням даного підприємства є отримання прибутку та задоволення суспільних потреб у продукції та послугах.

Основною ціллю компанії є підвищення якості обслуговування людей та формування ефективних енергозберігаючих технологій, використовуючи відновлювальні джерела енергії. Компанія надає увесь спектр послуг високої якості, зокрема:

- проектування систем опалення;
- комплектація індивідуальних систем;
- монтаж обладнання;
- гарантійне обслуговування встановленого обладнання;
- сервісне обслуговування;

- індивідуальні послуги.

У даний час підприємство має структурні елементи, які знаходяться в Києві, Тернополі, Львові та решту містах України. Вони надають весь спектр послуг найвищої якості.

У своїй діяльності компанія притримується точки зору, що основою майбутнього є відновлювані джерела енергії. У економічній діяльності використовує ефективні методи управління ресурсами.

Тут є професійний персонал, надійний інструмент за допомогою якого надається весь спектр послуг. Основною ціллю є формування максимального результату із забезпечення комфортних умов життя людей у власних домівках.

Проводячи постійні системи навчання та підвищуючи власну кваліфікацію, здійснюючи стажування в інших країнах, працівники компанії можуть запропонувати усі види послуг, які є у даній сфері.

Компанія «Сахара» була створена у серпні 2000 року. Персонал компанії на той час складав 11 чоловік.

У 2001 рік — відкриття філіалу в м. Хмельницький.

У 2003 рік — сформовано окремий підрозділ у Івано-Франківську.

2003 рік — створено дочірню компанію в м. Донецьк.

У 2005 рік — здійснено відкриття представництва у м. Київ.

У 2006 році — відкритий філіал в м. Дніпропетровськ.

У 2016 рік — у місті Львів

Високий рівень професійних здібностей робітників компанії надає змогу проводити увесь комплекс робіт. Він включає процеси проектування, експлуатації, використання теплових мереж в приватних будинках та забезпечення промислових об'єктів тепломережами по всій Україні.

На всіх етапах виконання робіт працівники компанії намагається надати послуги високої якості. Компанія з максимальною увагою відноситься до усіх власних клієнтів.

140 працівників компанії готові сформувати для власних клієнтів ефективні рішення та запропонувати формування оптимальних інженерних

систем. Використовуючи новітні підходи та енергоефективні системи, а також індивідуальний підхід до клієнтів компанія намагається підвищити ефективність власної діяльності.

Структура продукції включає в себе більш як 200 тисяч найменувань обладнання, що надає змогу задовольнити будь-які потреби клієнтів та запропонувати опалювальні системи високого рівня.

У власній діяльності компанія акцентує увагу на екологічному та ефективному обладнанні.

Вона включає:

- геліосистеми;
- насоси;
- вентиляційні системи;
- системи зволоження;
- трубопроводи, що гарантують високу надійність та гігієнічність

Компанія «Сахара» надає повне сервісне обслуговування власної апаратури. Висококваліфіковані працівники, зокрема інженери, значний запас запчастин надають можливість ефективно здійснювати технічний супровід роботи обладнання.

Компанія пропонує значний вибір типових договорів, і завжди готова сформулювати для клієнта особливі умови обслуговування, відповідно до певних бажань.

Оцінка ефективності управління нематеріальними активами є важливою складовою аналізу. Вона дозволяє зрозуміти, яким чином використовується наявні активи і як вони впливають на загальну ефективність діяльності. Проведемо оцінку нематеріальних активів підприємства.

Нематеріальні активи у 2018 році склали 5 тис.грн., у 2019 році 1,5 тис.грн., зменшилися на 3,5 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 30 %, у 2020 році - 1,2 тис.грн., зменшилися на 0,3 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 80 %.

Динаміка нематеріальних активів підприємства (тис.грн.)

Номер з/п	Показники/Роки	2018	2019	%	2020	%
1.	Нематеріальні активи	5	1,5	30	1,2	80
2.	Первісна вартість нематеріальних активів	245	245,1	100	245,1	100
3.	Накопичена амортизація нематеріальних активів	240	243,6	101	243,9	100

Первісна вартість нематеріальних активів у 2018 році склала 245 тис.грн., у 2019 році - 245,1 тис.грн., зросла на 0,1 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 100,04 %, у 2020 році не змінилася.

Накопичена амортизація нематеріальних активів у 2018 році склала 240 тис.грн., у 2019 році - 243,6 тис.грн., зросла на 3,6 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 101,5 %, у 2020 році - 243,9 тис.грн., зросла на 0,3 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 100,12 %.

Як видно із наведеної таблиці вартість нематеріальних активів компанії є стабільною, що сприяє стабілізації господарської діяльності.

Незавершені капітальні інвестиції у 2018 році склали 21 тис.грн., у 2019 році не змінилися. У 2020 році були повністю завершені.

Обов'язковими елементами активів суб'єкта господарювання є основні засоби. Недостатній рівень та незадовільний їх стан негативно можуть впливати на ефективність діяльності, на процес формування товарів та послуг. Отже один із напрямків застосування аналізу є оцінка ефективності використання основних засобів з метою виявлення резервів підвищення ефективності їх використання.

Метою даного аналізу є оцінка рівня забезпеченості факторами виробництва, оцінка умов їх використання та пошук шляхів підвищення їх рентабельності.

Оцінка ефективності управління основними засобами включає в себе наступні елементи:

- оцінка достатності основних засобів;

- аналіз причин зміни вартості даних активів упродовж певного періоду часу;
- оцінка впливу основних засобів на результати діяльності компанії;
- рівень використання основних засобів;
- виявлення резервів покращення використання основних засобів.

Таблиця 2.2

Динаміка основних засобів підприємства (тис.грн.)

Номер з/п	Показники/Роки	2018	2019	%	2020	%
1.	Основні засоби: вартість	2758	1984	72	1701,2	86
2.	Основні засоби: первісна вартість	8794	9119,6	104	9930,4	109
3.	Знос	6036	7135,6	118	8229,2	115

Проведемо оцінку динаміки вартості основних засобів підприємства. Основні засоби: первісна вартість у 2018 році склала 2758 тис.грн., у 2019 році - 1984 тис.грн., зменшилася на 774 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 71,94 %, у 2020 році - 1701,2 тис.грн., зменшилася на 282,8 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 85,75 %.

Залишкова вартість у 2018 році склала 8794 тис.грн., у 2019 році - 9119,6 тис.грн., зросла на 325,6 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 103,7 %, у 2020 році - 9930,4 тис.грн., зросла на 810,8 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 108,89 %.

Знос у 2018 році склав - 6036 тис.грн., у 2019 році - 7135,6 тис.грн., зменшився на 1099,6 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 118,22 %, у 2020 році - 8229,2 тис.грн., зменшився на 1093,6 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 115,33 %.

Як видно із наведених даних вартість основних засобів підприємства зростає, проте вони практично повністю зношені.

Проведемо оцінку основних показників ефективності використання основних засобів.

**Показники ефективності використання основних засобів підприємства
(тис.грн.)**

Номер з/п	Показники/Роки	2018	2019	%	2020	%
1.	Основні засоби: вартість	2758	1984	72	1701,2	86
2.	Знос	6036	7135,6	118	8229,2	115
3.	Коефіцієнт зносу	2,19	3,6	164	4,84	134
4.	Коефіцієнт придатності	3,19	4,6	144	5,84	127

Коефіцієнт зносу у 2018 році склав - 2,19, у 2019 році - 3,6, зменшився на 1,41 по відношенню до попереднього року, або 164,38 %, у 2020 році - 4,84, зменшився на 1,24 по відношенню до попереднього року, або 134,44 %.

Коефіцієнт придатності у 2018 році склав 3,19, у 2019 році - 4,6, зріс на 1,41 по відношенню до попереднього року, або 144,2 %, у 2020 році - 5,84, зріс на 1,24 по відношенню до попереднього року, або 126,96 %.

Коефіцієнт зносу:

$$K_z(2018) = 2,19;$$

$$K_z(2019) = 3,6;$$

$$K_z(2020) = 4,84.$$

Коефіцієнт придатності основних засобів:

$$K_p(2018) = 3,19;$$

$$K_p(2019) = 4,6;$$

$$K_p(2020) = 5,84.$$

Коефіцієнт приросту основних засобів:

$$K_{pr}(2019) = 0,72;$$

$$K_{pr}(2020) = 0,86.$$

За результатами проведеної оцінки можна сказати, що підприємство має високий рівень зносу основних засобів.

Одним із найбільш загальних показників, які здатні оцінити ефективність управління оборотними основними засобами є фондвіддача.

Даний показник зростає упродовж терміну, у якому проводиться дослідження. На даний показник впливає збільшення обсягів реалізації продукції. Ще один індикатор, який вказує на те, яка кількість основних засобів припадає на одиницю продукції – фондомісткість. Вона залишається сталою упродовж усього терміну дослідження.

Таблиця 2.4

Показники ефективності використання основних засобів

Номер з/п	Показники / Роки	2018	2019	2019
1.	Фондомісткість, грн.	0,21	0,21	0,21
2.	Фондоозброєність тис. грн./чол.	19,1	17,3	17,7
3.	Фондовіддача, грн.	5,9	5,8	7,1

Показник фондоозброєності вказує на те, яка вартість основних засобів припадає на одного працівника. Даний показник залишається приблизно сталим упродовж усього періоду дослідження.

Проведемо оцінку оборотних активів підприємства. Запаси у 2018 році склали 12248 тис.грн., у 2019 році - 17102,1 тис.грн., зросли на 4854,1 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 139,63 %, у 2020 році - 29966,3 тис.грн., зросли на 12864,2 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 175,22 %.

За досліджуваний період запаси зросли майже у двічі, що вказує на можливість підприємства нарощувати випуск власної продукції.

Готова продукція у 2018 році склала 17102,1 тис.грн., у 2019 році - 29929,9 тис.грн., зросла на 12827,8 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 175,01 %. Вартість готової продукції знижується, що вказує на те, що підприємство вдало здійснює реалізацію.

Динаміка оборотних активів підприємства (тис.грн.)

Номер з/п	Показники/Роки	2018	2019	%	2020	%
1.	Запаси	12248	17102,1	140	29966,3	175
2.	Готова продукція	17102,1	29929,9	175	0	0
3.	Дебіторська заборгованість за розрахунками	1840	2787,4	151	3825,4	137
4.	Дебіторська заборгованість з бюджетом	1	8,1	810	0,4	5
5.	Інша поточна дебіторська заборгованість	17	1105	6500	5595,7	506
6.	Гроші та їх еквіваленти	418	1419,3	340	816,1	58
7.	Витрати майбутніх періодів	42	1419,3	3379	38,2	3
8.	Інші оборотні активи	1392	2136,3	153	5276,7	247
	Всього	33060,1	55907,4	100	45518,8	100

Дебіторська заборгованість за розрахунками у 2018 році склала 1840 тис.грн., у 2019 році - 2787,4 тис.грн., зросла на 947,4 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 151,49 %, у 2020 році - 3825,4 тис.грн., зросла на 1038 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 137,24 %. Дебіторська заборгованість за розрахунками зростає, що негативно позначається на платоспроможності підприємства.

Дебіторська заборгованість з бюджетом у 2018 році склала 1 тис.грн., у 2019 році - 8,1 тис.грн., зросла на 7,1 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 810 %, у 2020 році - 0,4 тис.грн., зменшилася на 7,7 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 4,94 %. Дебіторська заборгованість з бюджетом знижується, що позитивно впливає на фінансовий стан.

Інша поточна дебіторська заборгованість у 2018 році склала 17 тис.грн., у 2019 році - 1105 тис.грн., зросла на 1088 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 6500 %, у 2020 році - 5595,7 тис.грн., зросла на 4490,7 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 506,4 %. Зростання іншої поточної

дебіторської заборгованості також є негативним фактором. Вона знижує рівень ліквідності активів.

Гроші та їх еквіваленти у 2018 році склали 418 тис.грн., у 2019 році - 1419,3 тис.грн., зросли на 1001,3 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 339,55 %, у 2020 році - 816,1 тис.грн., зменшилися на 603,2 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 57,5 %. Грошові ресурси зростають, що підвищує рівень ліквідності капіталу.

Таблиця 2.5

Розрахунок структурного показника підприємства (тис.грн.)

Номер з/п	Показники/Роки	2018	2019	%	2020	%
1.	Всього оборотних активів	33060,1	55907,4	169	45518,8	81
2.	Основні засоби: первісна вартість	2758	1984	72	1701,2	86
3.	Структурний показник	11,99	28,18	235	26,76	95

Витрати майбутніх періодів у 2018 році склали 42 тис.грн., у 2019 році - 1419,3 тис.грн., зросли на 1377,3 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 3379,29 %, у 2020 році - 38,2 тис.грн., зменшилися на 1381,1 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 2,69 %.

Інші оборотні активи у 2018 році склали 1392 тис.грн., у 2019 році - 2136,3 тис.грн., зросли на 744,3 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 153,47 %, у 2020 році - 5276,7 тис.грн., зросли на 3140,4 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 247 %.

Загалом обсяги оборотних активів знаходяться на стабільному рівні, що вказує на сталість фінансово-господарської діяльності підприємства.

Структурний показник:

$$\text{Пстр}(2018) = 11,99;$$

$$\text{Пстр}(2019) = 28,18;$$

$$\text{Пстр}(2020) = 26,76.$$

Структурний показник у 2018 році склав 11,99, у 2019 році - 28,18, зріс на 16,19 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 235,03 %, у 2020 році - 26,76, зменшився на 1,42 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 94,96 %. Зростання структурного показника – позитивне явище. Воно вказує на стабілізацію ліквідності капіталу.

2.2. Оцінка ліквідності капіталу та ефективності його управління

Проведемо оцінку ліквідності активів підприємства. Згрупуємо активи за рівнем ліквідності.

Таблиця 2.6

Ліквідні ресурси підприємства (тис.грн.)

Номер з/п	Показники/Роки	2018	2019	%	2020	%
1.	Дебіторська заборгованість всього	1858	3900,5	210	9421,5	242
2.	Готова продукція	17102,1	29929,9	175	0	0
	Всього	18960,1	33830,4	100	9421,5	100

Активи групи А1 (за рівнем ліквідності) у 2018 році склали 418 тис.грн., у 2019 році - 1419,3 тис.грн., зросли на 1001,3 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 339,55 %, у 2020 році - 816,1 тис.грн., зменшилися на 603,2 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 57,5 %.

Таблиця 2.7

Активи групи А1 (за рівнем ліквідності) (тис.грн.)

Номер з/п	Показники/Роки	2018	2019	%	2020	%
1.	Гроші та їх еквіваленти	418	1419,3	340	816,1	58
2.	Активи групи А1 (за рівнем ліквідності)	418	1419,3	340	816,1	58

Активи групи А2 (за рівнем ліквідності) (тис.грн.)

Номер з/п	Показники/Роки	2018	2019	%	2020	%
1.	Інша поточна дебіторська заборгованість	17	1105	6500	5595,7	506
2.	Інші оборотні активи	1392	2136,3	153	5276,7	247
3.	Активи групи А2 (за рівнем ліквідності)	1409	3241,3	230	10872,4	335

Активи групи А2 (за рівнем ліквідності) у 2018 році склали 1409 тис.грн., у 2019 році - 3241,3 тис.грн., зросли на 1832,3 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 230,04 %, у 2020 році - 10872,4 тис.грн., зросли на 7631,1 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 335,43 %.

Таблиця 2.9

Активи групи А3 (за рівнем ліквідності) (тис.грн.)

Номер з/п	Показники/Роки	2018	2019	%	2020	%
1.	Запаси	12248	17102,1	140	29966,3	175
2.	Готова продукція	17102,1	29929,9	175	0	0
3.	Активи групи А3 (за рівнем ліквідності)	29350,1	47032	160	29966,3	64

Активи групи А3 (за рівнем ліквідності) у 2018 році склали 29350,1 тис.грн., у 2019 році - 47032 тис.грн., зросли на 17681,9 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 160,24 %, у 2020 році - 29966,3 тис.грн., зменшилися на 17065,7 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 63,71 %.

Активи групи А4 (за рівнем ліквідності) у 2018 році склали 2779 тис.грн., у 2019 році - 2005 тис.грн., зменшилися на 774 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 72,15 %, у 2020 році - 1701,2 тис.грн., зменшилися на - 303,8 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 84,85 %.

Таблиця 2.10

Активи групи А4 (за рівнем ліквідності) (тис.грн.)

Номер з/п	Показники/Роки	2018	2019	%	2020	%
1.	Основні засоби: первісна вартість	2758	1984	72	1701,2	86
2.	Незавершені капітальні інвестиції	21	21	100	0	0
3.	Активи групи А4 (за рівнем ліквідності)	2779	2005	72	1701,2	85

Таблиця 2.11

Структура активів за рівнем ліквідності (тис.грн.)

Номер з/п	Показники/Роки	2018	2019	%	2020	%
1.	Активи групи А1 (за рівнем ліквідності)	418	1419,3	340	816,1	58
2.	Активи групи А2 (за рівнем ліквідності)	1409	3241,3	230	10872,4	335
3.	Активи групи А3 (за рівнем ліквідності)	29350,1	47032	160	29966,3	64
4.	Активи групи А4 (за рівнем ліквідності)	2779	2005	72	1701,2	85
	Всього	33956,1	53697,6	100	43356	100

Як видно із наведених даних вартість ліквідних активів знижується, що негативно впливає на ефективність діяльності досліджуваної компанії.

Загалом, вартість активів групи А1 знижується, вартість активів групи А2 підвищується, вартість активів групи А3 знижується і знижується вартість активів групи А4.

Здійснимо оцінку ефективності управління капіталом підприємства.

Зареєстрований (пайовий) капітал у 2018 році склав 12 тис.грн., у 2019 році не змінився.

Нерозподілений прибуток у 2018 році склав 3558 тис.грн., у 2019 році - 4185,2 тис.грн., зріс на 627,2 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або

117,63 %, у 2020 році - 6242,5 тис.грн., зріс на 2057,3 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 149,16 %.

Таблиця 2.12

Показники ваги ліквідних активів (тис.грн.)

Номер з/п	Показники/Роки	2018	2019	%	2020	%
1.	Питома вага високоліквідних активів у оборотних активах	0,01	0,03	300	0,02	67
2.	Питома вага середньоліквідних активів у оборотних активах	0,04	0,06	150	0,24	400
3.	Питома вага низьколіквідних активів у оборотних активах	0,89	0,84	94	0,66	79

Таблиця 2.13

Динаміка капіталу підприємства (тис.грн.)

Номер з/п	Показники/Роки	2018	2019	%	2020	%
1.	Зареєстрований (пайовий) капітал	12	12	100	12	100
2.	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	3558	4185,2	118	6242,5	149
	Всього	3570	4197,2	100	6254,5	100

Як видно з наведених даних вартість капіталу зростає, що є позитивним фактором.

Проведемо оцінку боргів підприємства. Короткострокові кредити банків у 2018 році склали 3000 тис.грн., у 2019 році не змінилися, у 2020 році - 3500 тис.грн., зросли на 500 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 116,67 %.

Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги у 2018 році склала 3101 тис.грн., у 2019 році - 3950,3 тис.грн., зросла на 849,3 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 127,39 %, у 2020 році - 3227 тис.грн.,

зменшилася на 723,3 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 81,69 %. Максимальна вартість даного показника була у 2019 році - 3950,3 тис.грн., мінімальна у 2018 році - 3101 тис.грн.

Таблиця 2.14

Динаміка кредиторської заборгованості підприємства (тис.грн.)

Номер з/п	Показники/Роки	2018	2019	%	2020	%
1.	Короткострокові кредити банків	3000	3000	100	3500	117
2.	Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0	3000	-	0	0
3.	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3101	3950,3	127	3227	82
4.	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	736	637,4	87	526,1	83
5.	Поточна кредиторська заборгованість з податку на прибуток	0	90,8	-	0	0
6.	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	89	84,6	95	74,7	88
7.	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	748	587	78	269,2	46
8.	Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	8024	0	0	0	0
9.	Інші поточні зобов'язання	9347,5	13624,6	146	33236,5	244
	Всього	25045,5	24974,7	99,7	40833,5	163,5

Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом у 2018 році склала 736 тис.грн., у 2019 році - 637,4 тис.грн., зменшилася на 98,6 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 86,6 %, у 2020 році - 526,1 тис.грн., зменшилася на 111,3 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 82,54 %.

Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування у 2018 році склала 89 тис.грн., у 2019 році - 84,6 тис.грн., зменшилася на 4,4 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 95,06 %, у 2020 році - 74,7 тис.грн., зменшилася на 9,9 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 88,3 %.

Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці у 2018 році склала 748 тис.грн., у 2019 році - 587 тис.грн., зменшилася на 161 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 78,48 %, у 2020 році - 269,2 тис.грн., зменшилася на 317,8 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 45,86 %.

Інші поточні зобов'язання у 2018 році склали 9347,5 тис.грн., у 2019 році - 13624,6 тис.грн., зросли на 4277,1 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 145,76 %, у 2020 році - 33236,5 тис.грн., зросли на 19611,9 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 243,94 %.

Таблиця 2.15

Динаміка фінансових результатів підприємства (тис.грн.)

Номер з/п	Показники/Роки	2018	2019	%	2020	%
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	54089,9	73801,8	136	54089,9	73
2.	Інші операційні доходи	51,9	172	331	51,9	30
3.	Інші доходи	187,3	0	0	54329,1	-
4.	Інші операційні витрати	7567,4	6136	81	7567,4	123
5.	Інші витрати	689,3	663	96	689,3	104
6.	Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	838,8	547	65	838,8	153
7.	Податок на прибуток	209,1	61	29	209,1	343
8.	Чистий фінансовий результат: прибуток	629,7	486	77	629,7	130

Кредиторська заборгованість підприємства зростає, що свідчить про те що підприємство немає достатнього обсягу ліквідних ресурсів для проведення розрахунків.

Проведемо фінансових результатів підприємства.

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2018 році склав 54089,9 тис.грн., у 2019 році - 73801,8 тис.грн., зріс на 19711,9 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 136,44 %, у 2020 році - 54089,9 тис.грн., зменшився на 19711,9 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 73,29%.

Інші операційні доходи у 2018 році склали 51,9 тис.грн., у 2019 році - 172 тис.грн., зросли на 120,1 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 331,41 %, у 2020 році - 51,9 тис.грн., зменшилися на 120,1 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 30,17 %.

Інші операційні витрати у 2018 році склали 7567,4 тис.грн., у 2019 році - 6136 тис.грн., зменшилися на -1431,4 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 81,08 %, у 2020 році - 7567,4 тис.грн., зросли на 1431,4 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 123,33 %.

Інші витрати у 2018 році склали 689,3 тис.грн., у 2019 році - 663 тис.грн., зменшилися на -26,3 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 96,18 %, у 2020 році - 689,3 тис.грн., зросли на 26,3 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 103,97 %.

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток(2280 – 2285) у 2018 році склав 838,8 тис.грн., у 2019 році - 547 тис.грн., зменшився на -291,8 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 65,21 %, у 2020 році - 838,8 тис.грн., зріс на 291,8 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 153,35 %.

Податок на прибуток у 2018 році склали 209,1 тис.грн., у 2019 році - 61 тис.грн., зменшилися на -148,1 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 29,17 %, у 2020 році - 209,1 тис.грн., зросли на 148,1 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 342,79 %.

Чистий фінансовий результат: прибуток у 2018 році склав 629,7 тис.грн., у 2019 році - 486 тис.грн., зменшився на -143,7 тис.грн. по відношенню до

попереднього року, або 77,18 %, у 2020 році - 629,7 тис.грн., зріс на 143,7 тис.грн. по відношенню до попереднього року, або 129,57 %.

Як бачимо, чистий прибуток зростає, що позитивно впливає на діяльність підприємства.

2.3. Аналіз ефективності реалізації капітальних вкладень

Проведемо оцінку рентабельності. Як видно з табл. 2.16, рентабельність звичайної діяльності підприємства знижується. Рентабельність реалізації вказує на те, яку частину операційного прибутку суб'єкт господарювання отримує на кожну гривню реалізованої продукції. Тобто, яка частина коштів залишається підприємству після погашення собівартості продукції. Основним причиною зниження рентабельності звичайної діяльності є збільшення собівартості продукції.

Таблиця 2.16

Показники рентабельності діяльності підприємства

Номер з/п	Показники / Роки	2018	2019	2020
1.	Рентабельність звичайної діяльності, %	41,4	33,1	31,1
2.	Рентабельність операційної діяльності,%	29,1	27,8	30,3
3.	Валова рентабельність продукції,%	31,4	31,7	32,1
4.	Рентабельність продажу,%	23,1	22,8	27,1

Варто зазначити, що усі показники рентабельності знаходяться на прийнятному для підприємства рівні.

Проведемо оцінку фінансових індикаторів діяльності підприємства. Коефіцієнт абсолютної ліквідності. Цей індикатор є найбільш значимим для підприємства і показує, яку частину короткотермінових боргів можна

ліквідувати використовуючи наявні кошти. Для аналізованого підприємства значення цього коефіцієнту постійно зростає, але не досягнуло оптимального значення.

Таблиця 2.17

Показники ліквідності підприємства

Номер з/п	Показники / Роки	2018	2019	2020
1.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,03	0,09	0,1
2.	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,77	1,43	1,39
3.	Коефіцієнт покриття	2,54	2,91	2,97

Показник швидкої ліквідності у 2019 році був нижчим на 0,6 у порівнянні із 2019 р., і не мав ефективного для підприємства значення.

Таблиця 2.18

Показники фінансової стійкості підприємства

Номер з/п	Показники/Роки	2018	2019	2020
1.	Коефіцієнт концентрацій власного капіталу	0,69	0,81	0,84
2.	Коефіцієнт фінансової незалежності	1,31	1,27	1,27
3.	Коефіцієнт маневрування	0,48	0,51	0,53
4.	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,21	0,21	0,23
5.	Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	0,27	0,24	0,23

Коефіцієнт покриття постійно зростає, він збільшився у 2019 році у порівнянні з 2018 та у 2020-му порівнянні з 2019. Він є більшим, ніж ефективне значення.

Проведемо аналіз фінансової стійкості підприємства.

Як можна поміти із табл. 2.18 коефіцієнт концентрації власного капіталу зріс у 2020 році на 0,03. Це вказує на те, що упродовж 3 років прослідковується зміна частини власних коштів, інвестованих у економічну діяльність. Відповідно, частка залученого капіталу упродовж цього періоду також змінювалася, а саме: у 2018 р. – 69% інвестованих у діяльність коштів були власними і 31% - запозиченими.

Можна стверджувати, що аналізована компанія є фінансово незалежною, бо коефіцієнт концентрації власного капіталу є вищим за нормативне значення. Це дуже добрий фактор та результат діяльності даного суб'єкта господарювання.

Таблиця 2.19

**Розподіл капітальних інвестицій за видами активів у 2018 році
(тис.грн.)**

Номер з/п	Види активів	Обсяг капітальних інвестицій, освоєних у звітному році	Витрати на придбання та створення нових активів	Витрати на поліпшення, вдосконалення, реконструкцію, модернізацію
1.	Усього капітальних інвестицій за видами активів	402	343	59
2.	Матеріальні активи	389	330	59
3.	Машини, обладнання та інвентар	270	211	59
4.	Електронне устаткування	171	141	30
5.	Інші матеріальні активи	119	119	-
6.	Нематеріальні активи	13	13	-
7.	Програмне забезпечення та бази даних	13	13	-

Аналогічний висновок можна і зробити щодо коефіцієнту концентрації

зовнішнього капіталу, бо він є суттєво нижчим за ефективне значення. Отже підприємство використовує незначну кількість зовнішніх ресурсів для здійснення власної діяльності.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що фінансовий стан ТОВ «Сахара» є відносно стабільним. Воно є незалежним від запозичених коштів, оскільки коефіцієнт фінансової залежності має прийнятну величину, працює відносно ефективно, використовуючи власні ресурси.

Якщо проаналізувати розподіл капітальних інвестицій за видами у 2018 році, то можна сказати, що значну кількість інвестиції, а саме 389000 грн. суб'єкт господарювання інвестував у матеріальні активи, зокрема у машини, обладнання та інвентар 270 тисяч гривень, електронне устаткування - 171 тисяч гривень, інші матеріальні активи - 119 тисяч гривень, нематеріальні активи - 13 тисяч гривень та програмне забезпечення 13 тисяч гривень. Це означає, що аналізоване підприємство ефективно використовує інвестиційні ресурси з метою підвищення ефективності власної діяльності та нарощування прибутковості.

Таблиця 2.20

**Податок на додану вартість за видами активів у 2018 році
(тис.грн.)**

Номер з/п	Види активів	Сума ПДВ, оплачена у зв'язку із витратами на капітальні інвестиції	Із графі 1 - сума податкового кредиту із податку на додану вартість
1.	Усього	54	54
2.	Машини, обладнання та інвентар	54	54

У 2018 році підприємством було сплачено 54000 грн. ПДВ у зв'язку із здійсненням капітальних інвестицій у машини обладнання та інвентар.

Таблиця 2.21

**Розподіл капітальних інвестицій за видами активів у 2019 році
(тис.грн.)**

Номер з/п	Види активів	Обсяг капітальних інвестицій, освоєних у звітному році	Витрати на придбання та створення нових активів	Витрати на поліпшення, вдосконалення, реконструкцію, модернізацію
1.	Усього капітальних інвестицій за видами активів	298	298	0
2.	Матеріальні активи	298	298	0
3.	Машини, обладнання та інвентар	163	163	0
4.	Комп'ютерна та телекомунікаційна техніка	38	38	0
5.	Електронне устаткування	125	125	30
6.	Інші матеріальні активи	135	135	

Таблиця 2.22

**Наявність і рух необоротних активів, амортизація за 2020 рік
(тис.грн.)**

Номер з/п	Види активів	Первісна (переоцінена) вартість на початок року	Вартість активів, що надійшли за рік
1.	Усього вартість необоротних активів	9 365	811
2.	Матеріальні активи	9 120	811
3.	Будівлі нежитлові	4	-
4.	Машини, обладнання та інвентар	2 273	137
5.	Транспортні засоби	6 114	411
6.	Інші матеріальні активи	729	263
7.	Нематеріальні активи	245	-

У 2019 році підприємство інвестувало у матеріальні активи 298000 грн., зокрема в машини та обладнання - 163000 грн., комп'ютерну техніку - 38000 грн., електроустаткування 125000 грн. та інші матеріальні активи

135000 грн. Упродовж усього періоду дослідження суб'єкт господарювання постійно використовує ресурси для здійснення інвестування з метою оновлення власного капіталу.

У 2020 році суб'єкт господарювання інвестував у матеріальні активи, зокрема у машини та обладнання, комп'ютерну техніку, електронне устаткування, транспортні засоби та інші матеріальні активи. Такі операції вказують на бажання суб'єкта господарювання ефективно вивести власну діяльність.

Таблиця 2.23

**Розподіл капітальних інвестицій за видами активів у 2020 році
(тис.грн.)**

Номер з/п	Види активів	Обсяг капітальних інвестицій, освоєних у звітному році	Витрати на придбання та створення нових активів	Придбання активів, які були у використанні	Витрати на поліпшення, вдосконалення, реконструкцію, модернізацію
1.	Усього капітальних інвестицій за видами активів	818	395	411	12
2.	Матеріальні активи	818	395	411	12
3.	Машини, обладнання та інвентар	152	152	0	0
4.	Комп'ютерна та телекомунікаційна техніка	39	39	0	0
5.	Електронне устаткування	76	76	0	
6.	Транспортні засоби	423	-	411	12
7.	Інші матеріальні активи	243	243		

Загалом упродовж усього терміну дослідження підприємство здійснювало інвестиції у власний розвиток, що позитивно характеризує його систему менеджменту.

Висновки до розділу 2

Провівши аналіз фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства можна зробити висновки:

- вартість нематеріальних активів компанії є стабільною, що сприяє стабілізації господарської діяльності;
- незавершені капітальні інвестиції у 2018 році склали 21 тис.грн., у 2019 році не змінилися. У 2020 році були повністю завершені;
- вартість основних засобів підприємства зростає, проте вони практично повністю зношені;
- фондомісткість залишається сталою упродовж усього терміну дослідження;
- показник фондоозброєності залишається приблизно сталим упродовж усього періоду дослідження;
- за досліджуваний період запаси зросли майже у двічі, що вказує на можливість підприємства нарощувати випуск власної продукції;
- вартість готової продукції знижується, що вказує на те, що підприємство вдало здійснює реалізацію.

Можна констатувати факт, що ТОВ «Сахара» є фінансово незалежною компанією, оскільки коефіцієнт концентрації власного капіталу є вищим за нормативне значення та використовує незначну кількість зовнішніх ресурсів для здійснення власної діяльності.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Удосконалення інвестиційної політики підприємства

Розробка інвестиційної політики підприємства - це найбільш важливе завдання, яке здійснюється з метою управління власними доходами. У процесі її формування означаються основні напрямки та методи діяльності, джерела фінансових ресурсів, набір операцій та етапів у короткостроковому та довгостроковому періоді часу, які допомагають суб'єкту господарювання здійснювати інвестиційну діяльність. Окрім того, розраховується рівень інвестиційної активності даного підприємства, а також форми фінансового забезпечення, система нормативів та критеріїв, відповідно до яких суб'єкт господарювання здійснює власну діяльність.

У тому випадку, коли потрібно швидко наростити власний капітал, процес розробки інвестиційної політики стає виключно важливим завданням. При цьому суб'єкт господарювання приділяє максимум уваги як оцінці ефективності власної діяльності, так і напрямком власного розвитку.

У процесі розрахунку майбутніх показників власної діяльності компанія стикається із фактором нестабільності та складної передбачуваності майбутніх змін в економічній системі. Звідси вирішення всіх проблем, пов'язаних із точністю формування планів інвестиційного розвитку є досить важливим завданням

Ефективно сформовані короткотермінові та довготермінові інвестиційні програми можуть позитивно впливати на ефективність розвитку.

Загалом, можна сформулювати наступне визначення інвестиційної політики.

Інвестиційним політика - ряд заходів, методологічних та прикладних, які здійснюються суб'єктами господарювання в межах фінансової політики та за

напрямами власного розвитку, що забезпечують ефективне вкладання власних ресурсів в об'єкти інвестування з метою отримання певного рівня доходу упродовж певного періоду часу.

Основною ціллю інвестиційної політики компанії є формування найбільш оптимальних передумов для інвестування власного капіталу з метою нарощення прибутковості чи доходності, підвищення ефективності діяльності, розширення впливу на ринок та формування певних конкретних завдань.

Загалом в практиці розрізняють декілька основних завдань інвестиційної політики:

- розробка виробничих та технологічних завдань, які можуть підвищувати ефективність техніко-технологічних параметрів підприємства;
- формування певних економічних цілей. У випадку їх досягнення суб'єкти господарювання підвищують ефективність власної діяльності та удосконалюють процеси управління факторами виробництва;
- досягнення наукових цілей пов'язане із необхідністю використання результатів науково-технічного прогресу для власного розвитку;
- отримання соціальних результатів - підвищення ефективності соціальної діяльності людей;
- досягнення екологічних цілей - підвищення рівня безпеки навколишнього природного середовища.

Усі цілі, які ставить собі підприємство у процесі інвестування мають різні для нього значення. Із загальної системи цілей вибирається лише та, яка найбільш потрібна у даній ситуації. Процес формування інвестиційної політики компанії проходить кілька стадій:

- формування цілей та напрямків здійснення інвестиційної політики;
- підбір якісних параметрів інвестиційного проекту. Це особливий процес для кожного суб'єкта господарювання.

В науковій літературі немає єдиного підходу, який може бути використаний окремими суб'єктами господарювання для формування та оцінки інвестиційної політики.

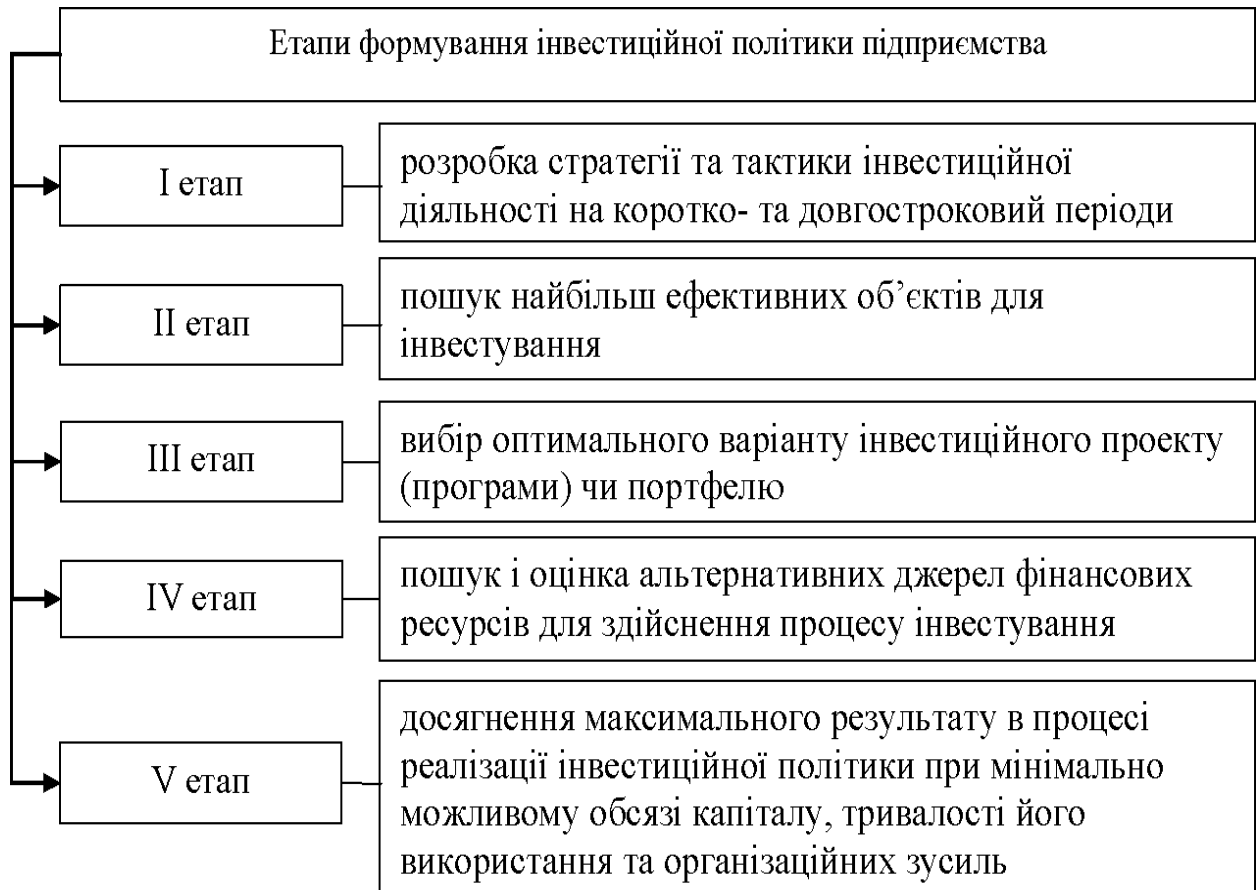

Рис. 3.1. Етапи формування інвестиційної політики підприємства [15, с. 98]

Ми вважаємо за потрібне сформулювати власні принципи інвестиційної політики компанії, використовуючи математично-рейтинговий підхід. Такий підхід не буде універсальним для усіх суб'єктів господарювання і може бути використаний для досліджуваного підприємства.

Загалом можна сказати, що формування та означення основних завдань та напрямків реалізації інвестиційної політики це питання, що стосується окремих фізичних чи юридичних осіб, які здійснюють процеси інвестування. При формуванні певної інвестиційної політики повинні братися до уваги інтереси

усіх господарюючих суб'єктів, усіх інвесторів. Дана система дозволяє узгодити ці інтереси, реалізувати зацікавленість усіх сторін.

$$V_i = f(a_1, a_2) \quad (3.1)$$

де:

V_i – інвестиційна потенціал;

a - фактори інвестиційного потенціалу.

Першим фактором на, який варто звернути увагу є рівень ризику. Математично береться до уваги, що 0 характеризує високий рівень ризику одиницях характеризує низький.

Наступним фактором, який використовується у математичному моделюванні є рівень інвестиційної активності суб'єкта господарювання. Нуль значить низький рівень інвестиційної активності, одиниця - найвищий рівень активності. Загалом інвестиційна активність визначається як співвідношення вартості капітальних інвестицій до загальної вартості активів суб'єкта господарювання і виражається у процентах.

Залежно від того як сформовані фактори виробництва суб'єкта господарювання такою і буде реалізація його інвестиційної політики.

Усіх суб'єктів варто розподілити по групах. У першій групі знаходяться суб'єкти господарювання, інвестиційна активність яких є досить висока. Вони є найбільш ефективними інвесторами з точки зору фінансових інвестицій, і здатні організувати усі типи інвестування, залучаючи будь-які типи фінансових ресурсів.

До другої групи відносяться суб'єкти господарювання, які мають середній рівень інвестиційної активності. Вони є досить надійними інвесторами, ефективність їх діяльності знаходяться на нормальному рівні. Вони здатні здійснювати портфельні фінансові інвестиції, використовувати їх для отримання постійного доходу. Окрім того можуть здійснювати реальне

інвестування, підвищуючи ефективність власної діяльності, нарощуючи рівень рентабельності та збільшуючи власну конкурентоспроможність. Проте дані суб'єкти господарювання іноді мають проблеми у залученні зовнішніх ресурсів.

До третьої групи відносяться суб'єкти господарювання, які мають середній рівень інвестиційної активності та високі ризики. Такі підприємства є здатними до здійснення інвестицій у операційну діяльність. Використання фінансових інвестицій є досить ризикованими. Вони залучають усі види ресурсів, мають досить розгалужені джерела активів і обов'язково використовують диверсифікацію.

До четвертої групи відносяться суб'єкти, які мають низький рівень інвестиційної активності та діяльність яких супроводжують високі ризики. З фінансової точки зору такі підприємства не є досить активними, оскільки вони мають нестабільний фінансовий стан, їх прибутки є низькими, а платоспроможність є нестабільною. Процеси корпоративного управління мають низький рівень ефективності. Дані підприємства знаходяться під впливом зовнішніх факторів, мають значні проблеми із формуванням портфелю інвестицій, їм важко знаходити джерела фінансування інвестицій і у власній діяльності переважають реальні інвестиції.

Використання рейтингових методів оцінки інвестиційної активності компанії реалізується шляхом функціонального поєднання трьох основних факторів. До них відносять:

- фінансовий стан суб'єкта господарювання;
- інвестиційна активність;
- рівень якості системи менеджменту підприємства.

Дані фактори мають різний ваговий коефіцієнт, але загалом вони повинні давати в результаті 1.

Фінансовий стан визначає доцільність інтенсифікації інвестиційної активності компанії. Саме він характеризує можливість підприємства бути

конкурентоспроможним на ринку і забезпечує можливість раціональної реалізації основних фінансових інтересів усіх учасників інвестиційних процесів, власне самого підприємства так і усіх його партнерів.

Таблиця 3.1

Рейтингова оцінка фінансового стану підприємства

з/п	Показник	Значення	Рейтингова оцінка
1.	Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	більше 0,7	1
2.	Коефіцієнт фінансової стабільності (фінансування)	більше 1	1
3.	Коефіцієнт фінансової стійкості	більше 0,85	1
4.	Показник фінансового левериджу	більше 1	1
	Оптимальне значення		4

Проведення оцінки фінансового стану здійснюється з допомогою різного ряду індикаторів, які визначають здатність підприємства отримувати стабільний прибуток упродовж тривалого періоду часу, забезпечувати фінансову стійкість, ліквідність та платоспроможність.

Ринкове середовище містить ряд факторів, які існують незалежно від бажань суб'єктів господарювання та формують зовнішні умови реалізації інвестиційних програм. До них належать ті, які характеризують інвестиційну привабливість, активність, особливості економічних умов функціонування, типологія ринків збуту.

Використання матрично-рейтингового методу у процесі формування інвестиційної політики компанії дає змогу визначити до якої групи може перейти

досліджуване підприємство у найближчі роки, а також визначити високу чи низьку воно має інвестиційну привабливість та можливість здійснювати інвестиційну діяльність за умов наявності значних чи незначних інвестиційних ризиків.

Здійснюючи оцінку фінансових активів, які використовуються для інвестування потрібно приймати до уваги не тільки фактори, які впливають на інвестиційну діяльність, але й можливості фінансового забезпечення. Загалом будь-який інвестор, який вкладає свої гроші в інвестиційні проекти намагається отримати максимальний рівень доходу. При цьому здійснюється оцінка запропонованого інвестиційного проекту та розраховується плановий рівень його дохідності. Для оцінки майбутньої дохідності інвестиційного проекту варто використовувати комплексний підхід, приймаючи до уваги зацікавленість усіх сторін в його реалізації.

При оцінці майбутнього доходу враховуються наступні фактори:

- рівень розвитку виробничих відносин на підприємстві;
- стан факторів виробництва;
- рівень інвестиційної активності компанії;
- тип системи менеджменту;
- фінансовий стан.

Оцінюючи майбутні доходи та напрями інвестування фінансових ресурсів суб'єкт господарювання орієнтується на економічну ефективність кожного проекту. Використовуючи певні показники приймається рішення про інвестування. Зокрема до цих показників відносяться:

- показник загальної ефективності діяльності;
- коефіцієнт рентабельності інвестицій;
- рівень рентабельності виробничої діяльності;
- термін окупності.

Спочатку компанія проводить інтегральну оцінку ефективності певного проекту, використовуючи математичні методи оцінювання. При цьому вона

формує таку структуру ресурсів, яка була б найбільш оптимальною з точки зору витрат. Тут оцінюється вартість кожного джерела, яке буде використано.

Існують певні фактори, які здійснюють вплив на процеси інвестування та на механізми, які їх супроводжують. Кожне окреме підприємство не може впливати на дані фактори, але може їх оцінювати та пристосовуватись. До таких факторів відносяться

- здатність ринку сприймати інновації;
- наявність достатньої кількості вільних грошових ресурсів, які будуть використані на фінансування інвестицій;
- можливість залучення фінансових ресурсів зі сторони;
- наявність необхідної інформації для здійснення інвестиційної діяльності.

Якщо економіка не сприйнятлива до нововведень, то є відсутнім розвинутий ринок, інвестиційні процеси, загалом, піддаються стагнації. Підприємство у таких випадках може використати прості механізми фінансування:

- реінвестування прибутку;
- банківський кредит.

Внутрішні фактори стримування - це певні ознаки діяльності, які обмежують підприємство у власному розвитку. До таких факторів можна віднести:

- наявність необхідної інформації для здійснення інвестицій;
- наявність інвестиційних розробок та інвестиційних проектів, які можуть приносити дохід у майбутньому
- рівень розвитку системи менеджменту, що здатна реалізувати інвестиційні програми;
- обсяг виробничих фондів;
- здатність суб'єкта господарювання використовувати наявну інформацію для отримання доходу.

3.2. Формування ефективної системи фінансового забезпечення інвестиційної діяльності

Якість здійснення інвестиційних рішень прямо впливає на рівень доходів, які суб'єкт господарювання отримує у майбутньому. Окрім цього ефективні дії кожного інвертора прямо впливають на рівень ліквідності його активів.

Прийнятний розрахунковий рівень прибутковості та ліквідності інвестиційних операцій - основна умова використання коштів на інвестиційні цілі.

У певних випадках суб'єкт господарювання намагається обминати такі типи ресурсів, які припускають залучення нових власників. Такі процеси можуть призводити до зміни структури власності, а у певних випадках можуть призводити до банкрутства. Загалом, потрібно зберегти повне управління над всіма процесами на підприємстві.

Рішення про інвестування приймаються лише у тому випадку коли є достатня кількість ресурсів. Для цього варто накопичувати достатній обсяг ліквідних ресурсів та сформувати їх у формі вільних активів. Якщо суб'єкт господарювання немає таких можливостей, то він повинен здійснити ряд інших фінансових заходів з метою їх накопичення.

Наступною умовою, яка позитивно впливає на інвестиційні процеси є якість інформації, яку використовує підприємство. Від того наскільки ефективно сформована інформаційна система підприємства залежить можливість залучення інвестиційних ресурсів. Ефективна сформована інформація повинна стимулювати зовнішніх суб'єктів господарювання до використання власних коштів у інвестиційних цілях.

Використовуючи власні ресурси суб'єкт господарювання повинен дотримуватися трьох основних правил:

- кошти, які інвестуються повинні бути розділені по частинах;
- планові та фактичні завдання щодо інвестування повинні співпадати;

- інвестор повинен мати значний запас фінансової міцності для того щоб здійснювати інвестування.

Варто зазначити, що розгляд усіх передумов інвестування повинен відбуватися із врахуванням обраної стратегії залучення ресурсів, але при цьому варто мати на увазі, що структура джерел фінансування інвестиційних програм не повинна призводити до перегляду інвестиційної стратегії.

З метою стабілізації інвестиційної діяльності суб'єкт господарювання може використовувати зовнішні ресурси. Таке використання повинно стабілізувати фінансову його діяльність та сприяти максимальному нарощенню доходів. Окрім того можуть використовуватися різні типи позик для нарощування вартості ресурсів.

Ряд корпоративних підприємств можуть використовувати облігаційні позики для накопичення ресурсів. Використовуючи облігації для формування певної суми грошей варто враховувати вартість емісії та купонні ставки, які будуть використовуватися для погашення боргів.

Кожен суб'єкт господарювання, який здійснює інвестування завжди стикається із різними типами ризиків. Для того, щоб оцінити, які будуть результати після здійснення інвестицій використовують ряд показників. Зокрема важливе значення набуває в даних процесах показник фінансового важеля. Якщо даний індикатор зростає, то це може означати, що суб'єкт господарювання накопичує значну боргів і йому важко здійснювати розрахунки.

Компенсація окремих ризиків інвесторам, які здійснюють інвестиції здійснюються за допомогою доходу. Якщо дохід від реалізації інвестиції є високим, то інвестор більш зацікавлений у нарощуванні інвестиційних ресурсів. При цьому він буде вкладати більшу кількість грошей у майбутні проекти, забезпечуючи додатковий рівень фінансової міцності. Якщо ж дохід за результатами інвестування є низьким, то інвестор буде стримувати інвестиційні потоки, що буде негативно впливати на терміни реалізації

інвестицій та на якість реалізації інвестиційних програм. Усе це призведе до зниження рівня рентабельності інвестиційних проектів та економічної діяльності загалом.

Якщо розглядати венчурне фінансування, то у загальній схемі його реалізації є певні особливості, які впливають на прийняття рішення про вибір джерел фінансування. У цьому випадку дуже важливою є синхронізація грошових потоків. Це пов'язано із тим, що у найближчому майбутньому не передбачається повернення грошових ресурсів, а значить грошові потоки суб'єкта господарювання будуть скорочені.

Рис. 3.2. Оцінка можливостей залучення ресурсів[38, с.91]

Синхронізація грошових потоків є важливою, оскільки будь-які операції такого типу супроводжується значними ризиками. Фактором, який впливає на можливість венчурного інвестування є значний рівень попиту на продукцію, яку випускає підприємство. Такий попит вказує на те, що підприємство у майбутньому отримує значні обсяги доходів та зможе ефективно їх розподіляти за результатами інвестиційних операцій.

Можливість використання венчурних систем інвестування залежать від рівня ризиків, які їх супроводжують.

Механізм підбору типів та джерел фінансування інвестиційних проектів є лише однією частиною інвестиційного процесу. Варто зазначити, що інвестор може надати в управління власні ресурси тільки у тому випадку коли результати будуть до нього прийнятними, а дохід буде більшим за витрати.

На початкових стадіях формування інвестиційних проектів варто розраховувати доходність інвестицій, їх економічну привабливість та рівень ефективності їх реалізації суб'єктами господарювання.

Для цього використовується інтегральна оцінка інвестиційної активності компанії, яка прямо впливає на її здатність ефективно проводити інвестиційні операції. Тут розраховується інтегральний індикатор інвестиційної активності(ША). ША - це загальний показник, який надає змогу означити рівень здатності суб'єкта господарювання здійснювати інвестиційні операції із певним рівнем доходу, забезпечуючи прийнятний термін окупності інвестиційних ресурсів.

Такий показник повинен мати дві основні властивості, а саме:

- формальність;
- комплексність.

Його здатність містити комплексність означає, що він повинен оцінювати різні аспекти діяльності. Оскільки кожен інвестор інвестує власні ресурси, то він винен мати максимальний рівень інформації про стан фінансового забезпечення підприємства.

Формальність означає, що цей показник повинен надавати чітку інформацію про ефективність здійснення інвестиційних операцій. Даний показник повинен бути агрегаційним. Тобто він повинен враховувати проміжні математичні показники, які мають надавати інвестору усю необхідну інформацію стосовно етапів реалізації інвестицій та їх результатів.

Для розрахунку цього показника використовуються наступні дані:

- вартість оборотних активів суб'єкта господарювання;
- вартість основних засобів;
- величина доходу за попередні періоди;
- рівень рентабельності за попередні періоди;
- показники фінансової стійкості та платоспроможності.

Підбір таких ознак обумовлений наступними причинами. Загалом інвестор цікавиться якістю організації виробничих процесів, здатністю суб'єкта господарювання реалізовувати інвестиції. Саме ці фактори впливають на дохід, який буде отримано суб'єктом господарювання у майбутньому.

Максимальний рівень реалізації інвестиційних проектів вказує на те, що компанія ефективно здійснює управління власними ресурсами.

Іншим фактором, на який звертають увагу - це здатність суб'єкта господарювання ефективно функціонувати на ринку. Саме на ринку отримують доходи, саме він визначає результативність усіх економічних операцій.

Третій фактор - це здатність суб'єкта господарювання швидко оновлювати виробничі фонди та модернізувати власну діяльність, що підвищує ефективність загальної системи управління.

Четвертий - це рівень реалізації інвестиційних проектів у минулому. Аналізуючи результати реалізації інвестиційних проектів інвестор може оцінити якість діяльності підприємства.

Рівень інвестиційної активності здійснює вплив на здатність компанії швидко оновлювати асортимент власної продукції, використовуючи необхідні технології. Якщо підприємство, яке приймає інвестицій у управління, не здатне ефективно організовувати власні виробничі процеси, то це свідчить про те, що інвестиційні ресурси скоріш за все будуть використані нерационально. Економічний потенціал такого суб'єкта є досить низьким.

Форми та методи управління факторами виробництва визначають якість загальної системи менеджменту. Саме від неї залежить, якою мірою і у, який спосіб будуть реалізовані інвестиційні проекти. Оцінюючи, загалом, здатність суб'єкта господарювання приймати ефективні інвестиційні рішення варто, перш за все, провести аналіз його фінансового стану. Будь-який господарюючий суб'єкт, який має значну кількість боргів та низький рівень платоспроможності не буде використовувати інвестиційні ресурси раціонально, а дохід від таких операцій буде низьким, що негативно впливатиме на можливість залучення ресурсів зовні.

Для оцінки функціонального впливу факторів на інвестиційну активність використовується метод математичного моделювання. При цьому позитивний вплив можна оцінювати як одиницю, нейтральний як нуль, негативний як мінус одиницю. Ми вважаємо, що такий підхід можна використати для оцінки інвестиційної активності досліджуваного суб'єкта господарювання. Загальна схема розрахунків може виглядати наступним чином.

Спочатку формується перелік усіх факторів, який може здійснювати вплив на результативний показник. Потім оцінюється інтегральний вплив даних факторів на рівень інвестиційної активності. Для оцінки впливу факторів можна використати формулу:

$$GI_k = \sum_{i=1}^n p_i \quad (3.2)$$

де

GI_k – вплив групи показників k на інвестиційну активність;

p_i – вплив i -ої частки показника на інвестиційну активність.

Величина p_i може приймати значення +1, 0, -1. Загальна оцінка формується як функція від проміжних показників. Загальна кількість значень позначається як n .

Далі можна використовувати бальну оцінку в залежності від розрахункового значення. Зокрема, ми пропонуємо використовувати 100 бальну шкалу, яка може забезпечити достатній рівень якості отримуваних параметрів.

Для оцінки інтегральних факторів обчислюється середній бал. При цьому може бути використана формула:

$$IF_l = \frac{\sum_{k=1}^m B_k}{m} \quad (3.3)$$

де

IF_l – значення певного фактору;

B_k – бальна оцінка впливу групи факторів, що сформують інтегральний фактор.

Показник може приймати значення від 0 до 100.

Оцінка величини інтегрального показника повинна проводитися приймаючи до уваги загальні фактори. Для цього потрібно визначити їх питому вагу.

Рівень інтегрального показника інвестиційної активності визначається за формулою:

$$FLA = \sum IF_i \times d_i \quad (3.4)$$

де

FLA – значення рівня інвестиційної активності;

d_i – питома вага i -го інтегрального фактору.

Кожен суб'єкт господарювання постійно здійснює пошук шляхів підвищення ефективності власної діяльності, нарощення прибутку, покращення якості власних товарів.

Без реальних інвестицій здійснити це практично неможливо. Проведення оцінки ефективності здійснення інвестування - це основне завдання підприємства. Будь-які недоліки у системі оцінки майбутніх результатів призводять до зростання рівня ризиків та нарощення витрат. Для того, щоб нормалізувати витрати варто обрати методи диверсифікації.

Сьогодні в Україні підвищується значимість інвестиційної діяльності, що спрямована на зростання результативності діяльності компаній. Позитивна динаміка розвитку інвестиційної активності позитивно впливає як на економічну систему загалом, так і на окремі підприємства. Здійснюючи операційну діяльність підприємства потребують оновлення факторів виробництва і без використання інвестування ці процеси практично неможливо запустити. Можна зазначити, що найважливішим фактором, який впливає на ефективність інвестування є достатня кількість грошових активів. Будь-які обмеження монетарного типу негативно впливають на терміни окупності інвестицій, на завершення інвестиційних проектів, ефективність їх реалізації та фінансовий стан підприємств.

Для оцінки ефективності інвестування використовують інвестиційний аналіз. Для його здійснення використовують первинну економічну інформацію підприємства. Основними цілями такого аналізу є :

- оцінка стану реалізації інвестицій;
- оцінка фінансових змін у часовому вимірі у суб'єктів господарювання;
- формування планів по зміні структури факторів виробництва на майбутні періоди;
- оцінка можливості оптимізації інвестиційних процесів, використовуючи наявні ресурси.

Процес забезпечення інвестиційних процесів достатньою кількістю ресурсів має комплексні ознаки. У процесі накопичення коштів суб'єктами господарювання повинні прийматися до уваги усі аспекти функціонування та враховуватися можливості заміності ресурсів .

Процеси використання внутрішніх джерел фінансування повинні базуватися на наступних принципах:

- комплексність;
- функціональність;
- системність.

Комплексний підхід до накопичення власних активів є можливим тільки у тому випадку, коли суб'єкт господарювання ефективно управляє усіма видами діяльності, зокрема фінансовою, інвестиційною та операційною. Доходи від даних видів діяльності можуть розподілятися на інші види, враховуючи операційні та інвестиційні потреби суб'єкта господарювання.

Підприємство може накопичувати ресурси, здійснюючи організаційні заходи, які не потребують значних затрат. Зокрема додаткові ресурси можуть виділятися за рахунок оптимізації системи управління персоналом, оборотними активами та використання оптимальних методів амортизації. Решту доходів може бути отримана за рахунок оптимізації виробничих витрат, що може бути досягнуто, використовуючи механізми оптимізації економічної діяльності підприємства.

Пріоритети у виборі ресурсів залежать від специфіки діяльності підприємства. Тут можуть використовуватися експертні методи оцінки потреб у них.

Суб'єкти господарювання можуть швидко розвиватися лише у тому випадку, коли будуть здійснювати інвестиційну діяльність. Для цього вони повинні мати необхідні ресурси, джерела фінансування. Окрім того важливими є методи їх ефективного використання. Підвищення ефективності

інвестиційних процесів є можливим за рахунок використання новітніх інформаційних технологій та сучасних методів управління активами.

Досліджуваному суб'єкту господарювання з метою нарощення прибутку потрібно максимально ефективно використовувати усі ресурси, які є в його розпорядженні. Зокрема варто оптимізувати процеси використання оборотних активів. Наступним напрямком діяльності повинно бути підвищення ефективності операційної діяльності. Для цього потрібно звернути увагу на можливість зниження собівартості продукції, процеси виробництва та ліквідувати усі непродуктивні витрати. Усі процеси повинні максимально реалізовувати потенціал даного підприємства. Вони повинні бути функціонально пов'язаними із основними його цілями. При цьому є можливість зниження валових витрат та оптимізації грошових потоків.

Крім того, варто оптимізувати структуру готової продукції. Увагу потрібно звернути на нарощені її випуску, зокрема тієї частини, які має значний попит упродовж тривалого періоду часу. Далі увага зосереджується на методах управління дебіторською заборгованістю з метою її зниження та підвищення рівня ліквідності ресурсів.

А далі, необхідно сформувавши ефективну цінову політику та диференціювати її відповідно до типу покупців, використовуючи ефективні маркетингові заходи.

Процеси нормалізації системи управління суб'єкта господарювання повинні включати наступні складові:

- формування у системі управління центрів відповідальності.
- використання предикативних методів у системі обліку витрат;
- здійснення повного контролю за ефективністю використання основних засобів;
- здійснення заходів із підвищення рівня оборотності активів підприємства;
- підвищення рівня кваліфікації кадрів.

При цьому варто розробити програми підвищення ефективності системи управління якістю виробництва та продуктивності праці. Дані програми повинні включати наступні складові:

- оцінку ефективності використання активів;
- пошук резервів підвищення ефективності управління факторами виробництва;
- пошук можливості підвищення якості праці;
- розробку форм мотивації власних працівників;
- контроль за реалізацією сформованих планів.

Реалізація усіх цих заходів допоможе суб'єкту господарювання стабілізувати власний прибуток та підвищити ефективність власної діяльності.

Висновки до розділу 3

Здійснивши роботу над 3 розділом можна сформулювати наступні висновки та пропозиції:

- розробка інвестиційної політики підприємства - це найбільш важливе завдання, яке здійснюється з метою управління власними доходами;
- у процесі її формування означаються основні напрямки та методи діяльності, джерела фінансових ресурсів, набір операцій та етапів у короткостроковому та довгостроковому періоді часу, які допомагають суб'єкту господарювання здійснювати інвестиційну діяльність;
- підприємство повинне приділяти максимум уваги як оцінці ефективності власної діяльності, так і напрямкам власного розвитку;
- у процесі управління власною діяльністю суб'єкт господарювання завжди зустрічається із фактором нестабільності та складної передбачуваності майбутніх змін;

- досліджуваному підприємству потрібно сформувати власну систему оцінки результатів реалізації інвестиційної політики, використовуючи математично-рейтинговий підхід. Такий підхід не буде універсальним, але може бути ефективно використаний в даному випадку;
- здійснюючи оцінку фінансових активів, які використовуються для інвестування потрібно приймати до уваги не тільки фактори, які впливають на інвестиційну діяльність, але й можливості її фінансового забезпечення;
- на початкових стадіях формування інвестиційних проектів варто розраховувати доходність інвестицій, їх економічну привабливість та рівень ефективності їх реалізації;
- підприємству потрібно використовувати інтегральну оцінку інвестиційної активності, яка прямо визначає його здатність ефективно проводити інвестиційні операції.

ВИСНОВКИ

Сьогодні в Україні продовжуються негативні тенденції в економіці, які суттєво позначаються на діяльності підприємств і призводять до зниження обсягів виробництва, інвестиційної активності компаній. Усе це вимагає значної уваги до питань, пов'язаних з активізацією інвестиційних процесів та підвищенням ефективності їх управління.

Інвестиційна діяльність підприємства є джерелом його розвитку, високого рівня конкурентоспроможності та стійкості до впливу негативних змін. Тому впровадження інвестицій для підвищення рівня ефективності господарської діяльності в ринкових умовах та для покращення системи управління інвестиційною діяльністю набуває особливого практичного значення.

Управління інвестиціями – невід'ємний, важливий елемент загальної системи менеджменту підприємства, яке, зазвичай, передбачає прийняття оперативних рішень задля досягнення поставлених цілей і є набором взаємозалежних економічних дій. Процес управління усіма аспектами інвестиційної діяльності підприємства називають інвестиційним менеджментом. Загалом, система управління інвестиціями - це набір принципів та методів з прийняття оперативних рішень, пов'язаних із реалізацією окремих аспектів інвестиційної діяльності. Інвестиції характеризуються тривалим бізнес-циклом, низьким рівнем відтворюваності процесів та високою ризикованістю. Вони можуть спричиняти втрату прибутку, вкладеного капіталу, а тому потребують особливих форм управління ресурсами.

Інвестиції є досить вживаним в економічній літературі поняттям, проте означення їх сутності є ще до сьогоднішнього часу є суперечливим. Окремі вчені означають інвестиції як нарощення вартості капіталу, який функціонує в економічній системі і таким чином збільшує обсяг економічних ресурсів, які приймають участь у створенні готової продукції. Інші вчені характеризують інвестиції як витрати на удосконалення процесів виробництва та формування

засобів виробництва, у тому числі матеріальних запасів. Решту науковців характеризують інвестиції як форму розміщення капіталу, яка повинна забезпечити його нарощення та приносити позитивну віддачу. Загалом - це формування певних економічних проектів з метою отримання прибутку у майбутньому.

При здійсненні інвестиційних операцій менеджмент підприємства повинен підходити до управління фінансовими ресурсами комплексно. Звідси усі внутрішні процеси з управління факторами виробництва повинні бути повністю між собою узгоджені. При цьому використовуються загальні методи оптимізації економічних процесів з метою скорочення їх тривалості та підвищення рівня їх прибутковості.

Одним із професійних методів інвестиційного менеджменту є розробка інвестиційної стратегії. Саме вона є складовою фінансової політики підприємства і підпорядковується їй.

Інвестиційна стратегія повинна функціонально поєднуватися із загальними цілями та напрямками розвитку суб'єкта господарювання, враховуючи напрямки використання усіх фінансових ресурсів. Більшість підприємств розглядають інвестиційну стратегію як основний фактор максимізації власних доходів та прибутків з метою забезпечення оптимального розвитку компанії відповідно до фінансової політики.

Задля досягнення основних цілей інвестиційної діяльності компанії формують так звані інвестиційні проекти. Загалом - це система взаємозв'язаних дій, які здійснюють з ціллю управління активами і спрямовуються на розвиток економічної системи підприємства.

Типовий інвестиційний проект повинен враховувати наступні аспекти:

- характерні ознаки інвестиційних операцій;
- основні умови здійснення інвестицій;
- типологію ринку інвестицій та джерел ресурсів;
- форми управління фінансовими активами;

- методи оптимізації системи управління ризиками;
- форми організації економічних відносин;
- методи реалізації проектів;
- прогностні показники реалізації проекту.

Поряд із цим повинна бути повинна бути сформована організаційна система, що буде сприяти ефективному прийняттю управлінських рішень, супроводжуючи усі етапи здійснення інвестиційної діяльності.

Ще одним із напрямків діяльності, без якого є неможливою ефективна реалізація інвестиційних програм є інформатизація підприємства. Вдало підібрана інформація, організована інформаційна система на підприємстві надає змогу сформуванню альтернативних варіантів інвестування, доходності, прибутковості. Це сприятиме вдалому підбору якісних ознак інвестиційного проекту.

Використовуючи методи математичного аналізу можна здійснити дослідження факторів, які впливають на інвестиційну діяльність. При здійсненні аналізу приймаються до уваги різні показники, у тому числі рівень майбутнього доходу та ризиків.

Наступним методом, яким доводиться користуватися при здійсненні інвестиційної діяльності є планування.

Основним його завданням є:

- вибір найкращого об'єкту інвестування;
- відбір найбільш ефективного методу вкладення коштів для максимізації доходу та оптимізації витрат;
- вибір найбільш оптимального із альтернативних джерел фінансових ресурсів;
- скорочення часу окупності інвестицій;
- зниження рівня ризиків, якими управляє суб'єкт господарювання.

Поряд із здійсненням процесу інвестування потрібно зробити ряд кроків щодо формування дієвої системи контролю за реалізацією поставлених

завдань. Фінансовий контроль є основним методом, який може допомогти суб'єкту господарювання оцінювати, яким чином ресурси використовувалися під час здійснення інвестиції і який вони принесли дохід.

Фінансовий контроль має бути сформований наступним чином:

- обрані методи контролю точно відповідають його цілям;
- окреслені основні цілі та параметри, які підлягають контролю;
- фінансовий контроль повинен узгоджуватися із фінансовим плануванням;
- методи контролю мають точно і своєчасно допомагати виявляти фактори, які негативно впливають на інвестиційний процес.

Ефективно сформована економічна система суб'єкта господарювання сприяє вдосконаленню інвестиційних процесів за рахунок використання різних факторів, зокрема:

- високої ліквідності вартості активів суб'єкта господарювання;
- оптимізованого обсягу ресурсів, що будуть використовувати на інвестиційні цілі;
- достатньої вартості фінансових активів, які вкладаються у розвиток суб'єкта господарювання;
- повноти та якості інформації, яка використовується в інвестиційних програмах;
- технічного та методичного забезпечення інвестиційних програм;
- якісно сформованої структури виробничого та операційного циклів.

Вищезазначені фактори мають бути враховані у процесі розробки інвестиційних проектів.

Інвестиційні проекти можуть бути здійснені лише у тому випадку, коли суб'єкт господарювання має достатню кількість ресурсів на їх реалізацію. В іншому випадку, виділяючи ресурси на реалізацію інвестиційних програм підприємство може зустрітися із нестачею коштів на операційну діяльність. Результатом може стати неплатоспроможність, що може призвести до негативних наслідків.

При вирішенні завдань щодо реалізації інвестиційних проектів враховують:

- джерела фінансування інвестиційних проектів. Вони повинні забезпечувати реалізацію усіх запланованих результатів;
- наявність оптимальної структури ресурсів, які використовуються для реалізації проектів;
- потребу у ресурсах на управління ризиками;
- ефект фінансового важеля.

Провівши оцінку діяльності підприємства можна зробити висновки:

- вартість нематеріальних активів компанії є стабільною, що сприяє стабілізації господарської діяльності;
- незавершені капітальні інвестиції у 2018 році склали 21 тис.грн., у 2019 році не змінилися. У 2020 році були повністю завершені;
- вартість основних засобів підприємства зростає, проте вони практично повністю зношені;
- фондомісткість залишається сталою упродовж усього терміну дослідження;
- показник фондоозброєності залишається приблизно сталим упродовж усього періоду дослідження;
- за досліджуваний період запаси зросли майже у двічі, що вказує на можливість підприємства нарощувати випуск власної продукції;
- вартість готової продукції знижується, що вказує на те, що підприємство вдало здійснює реалізацію;
- дебіторська заборгованість за розрахунками зростає, що негативно позначається на платоспроможності підприємства;
- дебіторська заборгованість з бюджетом знижується, що позитивно впливає на фінансовий стан;
- зростання іншої поточної дебіторської заборгованості також є негативним фактором. Вона знижує рівень ліквідності активів;

- грошові ресурси зростають, що підвищує рівень ліквідності капіталу;
- загалом, обсяги оборотних активів знаходяться на стабільному рівні, що вказує на сталість фінансово-господарської діяльності підприємства;
- зростання структурного показника – позитивне явище. Воно вказує на стабілізацію ліквідності капіталу.

Як видно із наведених даних вартість ліквідних активів знижується, що негативно впливає на ефективність діяльності досліджуваного суб'єкта господарювання. Вартість капіталу зростає, що є позитивним фактором.

Кредиторська заборгованість підприємства зростає, що свідчить про те що підприємство немає достатнього обсягу ліквідних ресурсів для проведення розрахунків.

Можна стверджувати, що ТОВ «САХАРА» є фінансово незалежним, оскільки коефіцієнт концентрації власного капіталу є вищим за нормативне значення. Це дуже добрий фактор та результат діяльності даного суб'єкта господарювання.

Аналогічний висновок можна і зробити щодо коефіцієнту концентрації зовнішнього капіталу, оскільки він є суттєво нижчим за ефективне значення

Отже суб'єкт господарювання використовує незначну кількість зовнішніх ресурсів для здійснення власної діяльності.

Розробка інвестиційної політики підприємства - це найбільш важливе завдання, яке здійснюється з метою управління власними доходами.

Основним завданням інвестиційної політики компанії є формування найбільш оптимальних передумов для інвестування власного капіталу з метою нарощення прибутковості чи доходності, підвищення ефективності його діяльності, розширення його впливу на ринок.

Ми вважаємо за потрібне сформувані власні принципи розробки інвестиційної політики, використовуючи математично-рейтинговий підхід. Такий підхід не буде універсальним для усіх суб'єктів господарювання і може бути використаний для досліджуваного підприємства.

Першим фактором на, який варто звернути увагу є рівень ризику. Математично береться до уваги, що 0 характеризує високий рівень ризику одиницях характеризує низький.

Наступним фактором, який використовується у математичному моделюванні є рівень інвестиційної активності компанії. Нуль означає низький рівень інвестиційної активності, одиниця - найвищий рівень активності. Загалом інвестиційна активність визначається як співвідношення вартості капітальних інвестицій до загальної вартості активів суб'єкта господарювання і виражається у процентах.

Залежно від того як сформовані фактори виробництва суб'єкта господарювання такою і буде реалізація його інвестиційної політики.

Усіх суб'єктів варто розподілити по групах. У першій групі знаходяться суб'єкти господарювання, інвестиційна активність яких є досить висока. Вони є найбільш ефективними інвесторами з точки зору фінансових інвестицій, і здатні організувати усі типи інвестування, залучаючи будь-які типи фінансових ресурсів.

До другої групи відносяться суб'єкти господарювання, які мають середній рівень інвестиційної активності. Вони є досить надійними інвесторами, ефективність їх діяльності знаходяться на нормальному рівні. Вони здатні здійснювати портфельні фінансові інвестиції, використовувати їх для отримання постійного доходу. Окрім того можуть здійснювати реальне інвестування, підвищуючи ефективність власної діяльності, нарощуючи рівень рентабельності та збільшуючи власну конкурентоспроможність. Проте дані суб'єкти господарювання іноді мають проблеми у залученні зовнішніх ресурсів.

До третьої групи відносяться суб'єкти господарювання, які мають середній рівень інвестиційної активності та високі ризики. Такі підприємства є здатними до здійснення інвестицій у операційну діяльність. Використання фінансових інвестицій є досить ризикованими. Вони залучають усі види ресурсів, мають досить розгалужені джерела активів і обов'язково використовують диверсифікацію.

До четвертої групи відносяться суб'єкти, які мають низький рівень інвестиційної активності та діяльність яких супроводжують високі ризики. З фінансової точки зору такі підприємства не є досить активними, оскільки вони мають нестабільний фінансовий стан, їх прибутки є низькими, а платоспроможність є нестабільною. Процеси корпоративного управління мають низький рівень ефективності. Дані підприємства знаходяться під впливом зовнішніх факторів, мають значні проблеми із формуванням портфелю інвестицій, їм важко знаходити джерела фінансування інвестицій і у власній діяльності переважають реальні інвестиції.

Використання рейтингових методів оцінки інвестиційної активності компанії здійснюється шляхом функціонального поєднання трьох основних факторів. До них відносять:

- фінансовий стан суб'єкта господарювання;
- фінансова активність;
- рівень якості системи менеджменту підприємства.

Застосування матрично-рейтингового методу у процесі розробки інвестиційної політики компанії дає можливість визначити до якої групи може перейти досліджуване підприємство у найближчі роки, а також визначити високу чи низьку воно має інвестиційну привабливість та здатність здійснювати інвестиційну діяльність за умов наявності значних чи незначних інвестиційних ризиків.

Здійснюючи оцінку фінансових активів, які використовуються для інвестування потрібно приймати до уваги не тільки фактори, які впливають на інвестиційну діяльність, але й можливості фінансового забезпечення. Загалом будь-який інвестор, який вкладає свої гроші в інвестиційні проекти намагається отримати максимальний рівень доходу. При цьому здійснюється оцінка запропонованого інвестиційного проекту та розраховується плановий рівень його дохідності. Для оцінки майбутньої дохідності інвестиційного проекту варто використовувати комплексний підхід, приймаючи до уваги зацікавленість усіх сторін в його реалізації.

При оцінці майбутнього доходу враховуються наступні фактори:

- рівень розвитку виробничих відносин на підприємстві;
- стан факторів виробництва;
- рівень інвестиційної активності;
- тип розвитку системи менеджменту на підприємстві;
- фінансовий стан суб'єкта господарювання.

Кожна компанія, яка здійснює інвестування завжди стикається із різними типами ризиків. Для того, щоб оцінити, які будуть результати здійснення інвестицій використовують ряд показників. Зокрема важливе значення набуває в даних процесах показник фінансового важеля. Якщо даний індикатор зростає, то це може означати, що суб'єкт господарювання накопичує значну боргів і йому важко здійснювати розрахунки.

Компенсація окремих ризиків інвесторам, які здійснюють інвестиції здійснюються за допомогою доходу. Якщо дохід від реалізації інвестиції є високим, то інвестор більш зацікавлений у нарощуванні інвестиційних ресурсів. При цьому він буде вкладати більшу кількість грошей у майбутні проекти, забезпечуючи додатковий рівень фінансової міцності. Якщо ж дохід за результатами інвестування є низьким, то інвестор буде стримувати інвестиційні потоки, що буде негативно впливати на терміни реалізації інвестицій та на якість проведення інвестиційних програм. Усе це призведе до зниження рівня рентабельності інвестиційних проектів та економічної діяльності загалом.

На початкових стадіях формування інвестиційних проектів варто розраховувати доходність інвестицій, їх економічну привабливість та рівень ефективності їх реалізації суб'єктами господарювання.

Для цього використовується інтегральна оцінка інвестиційної активності суб'єкта господарювання, яка прямо впливає на його здатність ефективно проводити інвестиційні операції. Тут розраховується інтегральний показник інвестиційної активності. ІПА - це загальний показник, який надає змогу означити рівень здатності суб'єкта господарювання здійснювати

інвестиційні операції із певним рівнем доходу, забезпечуючи прийнятний термін окупності інвестиційних ресурсів.

Такий показник повинен мати дві основні властивості, а саме:

- формальність;
- комплексність.

Процеси нормалізації системи управління суб'єкта господарювання повинні включати наступні складові:

- формування у системі управління центрів відповідальності.
- використання предикативних методів у системі обліку витрат;
- здійснення повного контролю за ефективністю використання основних засобів;
- здійснення заходів із підвищення рівня оборотності активів підприємства;
- підвищення рівня кваліфікації кадрів.

При цьому варто розробити програми підвищення ефективності системи управління якістю виробництва та продуктивності праці. Дані програми повинні включати наступні складові:

- оцінку ефективності використання ресурсів;
- пошук резервів підвищення ефективності управління факторами виробництва;
- пошук можливості підвищення якості праці;
- розробку форм мотивації власних працівників;
- контроль за реалізацією сформованих планів.

Реалізація усіх цих заходів допоможе суб'єкту господарювання стабілізувати власний прибуток та підвищити ефективність власної діяльності.

«Декларація доброчесності»

Я, Васін Арсеній Ігорович підтверджую, що сам написав цю роботу і не використовував жодних інших, окрім цитованих, джерел інформації. Дослівні вирази або фрази, які цитуються, позначаються як такі; інші недослівні запозичення чи ремінісценції, наведені в тексті цієї роботи, містять актуальну інформацію щодо первинних джерел наведеного контенту. Робота у цій безпосередньо або змістовно аналогічній формі не була раніше опублікована чи оприлюднена. Усе зазначене вище посвідчую власноручним підписом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
4. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
5. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.91 № 1560 XII URL: www.rada.gov.ua.
6. Антипенко Є. Інвестиційна привабливість як інструмент оцінки фінансово економічної діяльності. Економічний аналіз. 2011. Випуск 9. Частина 3. С. 23-26.
7. Антипенко Є. Методика аналізу та оцінки інвестиційної привабливості підприємств. Економічний аналіз. 2011. Випуск 9. Частина 3. С. 27-30.
8. Бердинець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
9. Біляк Ю. В. Особливості фінансової безпеки с/г підприємства в загальній системі АПК. Агросвіт. 2019. № 3. С. 24-29.
10. Богінська Л. О. Визначення стратегії розвитку будівельного підприємства. Інфраструктура ринку. 2020. Вип. 39. С. 123-127.

11. Бровко Л. І., Бровко Є. І., Крижановський О. О. Формування фінансових ресурсів підприємств в умовах нестабільності. Економіка та держава. 2019. № 9. С. 57-63.
12. Брюховецька Н. Ю. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства. Економіка промисловості. 2009. № 1. С.110-117.
13. Буднікова Ю.В. Інвестиційна привабливість як економічна категорія. Вісник Хмельницького національного університету. 2011. № 2. Т.1. С. 115 - 128.
14. Виговська О. А. Теоретичні підходи до визначення фінансового забезпечення перевезень громадським транспортом. Вісник ЖДТУ. 2018. № 1 (83). С. 111-115.
15. Войнаренко М. П., Рзаєва Т. Г. Ділова активність підприємств: проблеми аналізу та оцінки: монографія. Хмельницький: ХНУ, 2017. 284 с.
16. Войт Д. С. Методологічні підходи щодо ефективності розвитку житлово-комунального господарства міських агломерацій. Економіка та держава. 2020. № 5. С.127-132.
17. Глухова В. І., Кравченко Х. В. Вплив державної фінансової політики на діяльність с/г підприємств. Інфраструктура ринку. 2020. Вип. 39. С. 155-159.
18. Гончарук А. Г. Методичні аспекти прийняття варіативних інвестиційних рішень. Економіка України. 2011. № 6. С.78 - 85.
19. Гончарук А.Г. Інвестиційна привабливість промислового підприємства як об'єкт управління. Економіка харчової промисловості. 2011. №4. С.29- 33.
20. Горова О. А. Складові інвестиційної привабливості промислових підприємств. Економічний простір. 2008. №17. С.143-148.
21. Грідасов В. М. Вдосконалення системи оцінки інвестиційної привабливості підприємства з точки зору зовнішнього інвестора. Вісник Запорізького національного університету. 2010. №3(7). С.180-184.
22. Гурочкіна В. В., Будзинська М. С. Циркулярна економіка: українські реалії та можливості для промислових підприємств. Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування. 2020. Вип. 5. С. 52-64.

23. Гут Л. В. Пошук напрямів зниження витрат на підприємствах зв'язку (на прикладі Чернівецької філії ПАТ «Укртелеком»). Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2018. Вип. 28. Ч. 1. С. 88-93.
24. Гуторов О.І. Оцінка інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств. Економіка АПК: Міжнародний науково виробничий журнал. 2009. №10. С. 69-73.
25. Дехтяр Н. А., Дейнека О. В., Голик Д. В. Оптимізація структури оборотних активів підприємства. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. Вип. 1 (12). С. 289-293.
26. Довбня С.Б. Методичні основи й напрямки реструктуризації підприємств у промисловості: Монографія. Дніпропетровськ: Наука й утворення, 2002. 312 с.
27. Дядін А. С. Техніка сценаріїв антикризового фінансового менеджменту підприємства. Соціальна економіка. 2019. Вип. 57. С. 18-24.
28. Єрмошкіна О.В. Формування джерел інвестиційних ресурсів підприємства в умовах розвитку фінансового ринку. Академічний огляд. 2001. № 2. С. 52-59.
29. Жукевич С. М., Рожелюк В. М. Фінансова стійкість підприємства в контексті сталого розвитку України. Світ фінансів. 2018. Вип. 4. С. 75-85.
30. Журавльова Т. О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи. Економіка та держава. 2020. № 3. С. 42-45.
31. Задоя А.О. Мотиви міжнародної інвестиційної діяльності. URL: <http://ir.duan.edu.ua/bitstream/123456789/2474/1/6.pdf>
32. Захарін С. Стратегія підвищення інвестиційної привабливості економіки України для іноземного капіталу. Фінанси України. 2000. № 12. С. 87-94.
33. Захарова Н.Ю. Проблеми оцінки інвестиційної привабливості аграрних підприємств. Фінанси, банки, інвестиції. 2011. №3. С.76-80.

34. Злобіна К.С. Конкретизація змісту фінансового планування, його цілей і завдань для сучасних тенденцій розвитку підприємства. Бізнес-навігатор. 2018. Вип. 6 (49). С. 172-177.
35. Іваницька Г. Інвестиційна привабливість сільськогосподарських підприємств в умовах економічної кризи. Збірник наукових праць ЧДТУ. 2010. №22. С.26-28.
36. Іляш О.І. Оцінювання інвестиційної привабливості підприємства у ринкових умовах і напрями її забезпечення. Науковий вісник НЛТУ України. 2009. Вип. 19 С. 127-131.
37. Караван С.І. Формування програми заходів із забезпечення інвестиційної привабливості підприємства. Інноваційна економіка. 2012. №4. С. 118-120.
38. Квасовський О .Р., Костецький В .В. Фінанси підприємств: навчально-методичний посібник з вивчення дисципліни. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 350 с.
39. Ковальчук Н. О., Михайлюк А. В. Фінансове планування в компанії. Вісник Хмельницького національного університету. 2019. № 1. С. 23-27.
40. Коренева Н. О. Методологічні проблеми статистичного обліку інвестиційної привабливості. Вісник Київського національного університету ім. Шевченка. Сер. Економіка. 2005. № 75 С. 108-110.
41. Косарева І. П., Лопушанський Д. М. Методичні підходи до визначення інтегрального показника оцінки фінансового стану підприємства. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. 2017. № 2. С. 90-96.
42. Косарева І. П., Папірний О. В. Формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства. Приазовський економічний вісник. 2019. Вип. 5 (16). С. 281-285.
43. Кравченко М. В., Кошелюк А. О. Переваги, недоліки та оптимізація методики первинного обліку нарахування амортизації в аграрних підприємствах. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 21. С. 677-680.

44. Крупка Я. Д. Прогресивні методи оцінки та обліку інвестиційних ресурсів Т. : Економ. думка, 2000. 354 с.
45. Крылов Э. И. Анализ эффективности инвестиционной и инновационной деятельности предприятия. Учеб. Пособие. М.: Финансы и статистика, 2001. 384 с.
46. Кузнецова А.Я. Фінансування інвестиційно інноваційної діяльності : монографія. Інститут економічного прогнозування НАН України. Л.: Львів. банків. ін т НБУ, 2005. 320 с.
47. Кузьмін О. Є. Діагностика потенціалу підприємства. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2011. №1. С.155-166.
48. Курило О. Б., Бондаренко Л. П., Вівчар О. І., Чубка О. М. Фінанси підприємств: підручник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 340 с.
49. Курков М. С. Модель системи управління фінансами підприємств засобами штучного інтелекту. Причорноморські економічні студії. 2020. № 52/2. С. 147-153.
50. Лазарева Т. Оцінка і підвищення інвестиційної привабливості підприємств. URL: <http://pinchukfund.org/storage/students/works/2008/351.doc>.
51. Лазоренко Л. В. Оцінка рівня соціально-економічного розвитку підприємств зв'язку. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2018. Вип. 28. Ч. 1. С. 119-122.
52. Лахметкина Н.И. Инвестиционная стратегия предприятия : учебное пособие. М.: КНОРУС, 2006. 184с.
53. Лепейко, Т.І. Проблеми встановлення довгострокових відносин підприємства з інвесторами, власниками і фінансовими інститутами/ Фінанси України. 2006. № 11. С. 104-111.
54. Микитюк В.М. Механізм формування інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств. Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. 2011. № 7. С. 3-11.

55. Міценко Н., Міщук І. Розбудова системи логістики суб'єктів торговельного підприємства та сутнісно-критеріальна характеристика. Журнал Європейської економіки. 2019. № 1 (68). Т. 1. С. 54- 80.
56. Мордвінцева Т. В. Методичний підхід до оцінювання інвестиційної привабливості підприємства. Вісник ЖДТУ. 2010. №2. С. 200-205.
57. Мордвінцева Т.В. Методичні підходи до відбору джерел інвестування та комплексного оцінювання інвестиційної привабливості підприємства. Сталий розвиток економіки. 2010. №3. С. 145-154.
58. Нечипорук О. В. Методика рейтингової оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств. Научно-технический сборник. 2006. № 75. С. 275- 284.
59. Носова О. В. Інвестиційна привабливість підприємства. Стратегічні пріоритети. 2007. № 1 (12). С. 120-126.
60. Охлопкова Т.Л. Фінансовий стан як ключова складова інвестиційної привабливості підприємства. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Економіка». 2008. №628. 253-258.
61. Пересада А. А. Інвестиційний процес в Україні. К.: Лібра, 1998. 389 с.
62. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом. К. : Лібра, 2002. 472 с.
63. Пилипів Н. І., Мотиль М. В. Взаємоузгодженість організації управлінського обліку з розвитком інвестиційного потенціалу будівельного підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 21. С. 689-696.
64. Півторак М. Аналіз фінансової діяльності підприємства як важливий чинник у прийнятті інвестиційних рішень. Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія «Економіка АПК». 2010. №2.
65. Попович О. В., Тітаренко Л. І. Тлумачення фінансової сутності категорії «фінансові результати». Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 3. С. 58-64.

66. Пятниченко Є. А., Свистун Л. А. Стратегічне фінансове планування в системі завдань розвитку компанії. Молодий вчений. 2018. № 5. С. 316-323.
67. Ромашко О. М., Неміш Ю. В. Практичні аспекти оцінювання фінансових ресурсів підприємства. Проблеми економіки. 2020. № 2. С. 288-294.
68. Ромашко О. М., Баріляк В. О. Теоретичні засади формування механізму управління фінансовими ресурсами підприємства. Бізнес Інформ. 2019. № 5. С. 180-184.
69. Старинець О. Г. Особливості формування та розподілу прибутку підприємств зв'язку. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2018. Вип. 8. Ч. 1. С. 170-173.
70. Ткаченко О. С. Державна підтримка с/г підприємств – реалії сьогодення. Інвестиції: досвід та практика. 2019. № 12. С. 27-30.